

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni ravnatelj.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

inzerati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inzerat na celi strani 32 K, na $\frac{1}{2}$ strani 16 K, na $\frac{1}{4}$ strani 10 K in na $\frac{1}{8}$ strani 6 K. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah št. 3.

Št. 16. V Ljubljani, 31. avgusta 1900. Leto XVII.

Obseg: Kako se živalim tipa na žilo. — Kako preprečimo prepozne roje. — Ktero stopnjo zrelosti mora imeti sadje za mošt — Poraba umetnih gnojil na travnikih pred zimo. — Pred zimo orano, napol gnojeno. — Spravljanje, prebiranje, vlaganje in shranjevanje namiznega sadja. — Hudi sovražnik pri hiši. — Kurji gnoj. — Napake sira. — Našim vinčakom ob času trgatve. (Dalje.) — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Listnica uredništva — Tržne cene — Inzerati.

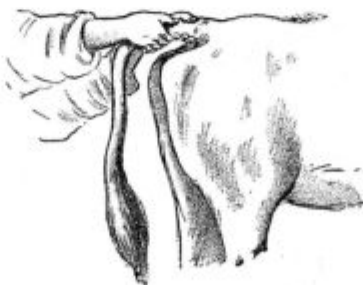
Kako se živalim tipa na žilo.

Število in kakovost žilnih utripov ter število dihljejev v minuti nam z gotovostjo kaže, ali je žival, katero preiskujemo, bolna ali zdrava. Kolikrat zdrava žival v minuti dihne in kolikrat ji vdari žila, nam kaže ta le pregled:

	konj	vol	ovca	pes
Dihljejev stori	9—10,	15—18,	12—15,	16—18,
žilnih utripov ima	36—40,	45—50,	70—80,	90—100.

Podoba 62.

Podoba 63.

Podoba 64.

Ta števila se seveda menjajo s starostjo in veljajo le za počivajoče živali. Žrebe na pr. dihne 14 do 15krat v minuti, star konj pa samo 9 do 10krat. Mlad vol dihne v minuti 18 do 21krat, star pa 12 do 15krat. Podobe 62. do 64. nam kažejo, kako se konju, govedu in ovci tipa na žilo. Pri konju preiskovalec položi roko na spodnji rob leve gornje čeljusti (pod. 62.), kjer se čuti utripanje čutne sapnikove žile. Pri govedu se z obema rokama prime rep ob korenu (pod. 63.), in na spodnji strani se čutijo utripi zveznih odvodnic. Pri

ovci in pri drugih manjših živalih se na žilo potiplje na notranji strani prednje noge nad kolenom (pod. 64.). Podobe so tako dobro po naravi narisane, da sam pogled nanje zadošča, da vsakdo takoj ve, kako se živalim tipa na žilo.

Kako preprečimo prepozne roje.

Večkrat se prigodi, da kak prvi roj ali pa še celo

kak drugjec malo časa, predno je treba čebele poslati v ajdo, ali pa še celo tudi takrat, kedar čebele že ajdo beró, še roji. Vsak čebelar pa vé, da je to slabo, zakaj roj takega panja si ne more več kaj prida pomagati, ker je že prepozno; tak izrojek sam pa večidel izgubi matico zato, ker jo ob ajdovi paši med velikim tropom čebel malokdaj srečno oplemeni. Zato si tudi izurjeni čebelarji na mnoge načine prizadevajo, da bi svojim panjem tako prepozno rojenje zabranili. Tako na pri-liko nakladajo panjem štatle, matično zalego iz njih

trgajo itd., pa vse to včasih nič ne pomaga; panj venderle roji.

Ako imaš panje s premičnimi satniki, prav lahko vsakemu panju ubraniš, da ti prepozno ne bo rojil, in sicer tako-le:

Vzemi panj, ki ti hoče prepozno rojiti, iz uljnaka, odkrij ga in vzdigni sat za satom iz njega. Če že na kakem satu zapaziš matično zalego, pokončaj jo. Ker lahko vsak sat posebej iz panja vzdigneš, dobil boš tudi lahko vsak lonček, v katerem je matična zalega, da jo pokončaš. Ko si to dovršil, vzemi sitnežu se kaka dva sata, ki sta zelo z zalego napolnjena, in daj mu namestu njiju dva prazna sata, ali, če hočeš, kar je še bolje, le dva prazna satnika ali romčka. S tem, da si vzel panju dva sata, ki sta z zalego napolnjena, vzel si mu tudi že veliko moči; vzel si mu namreč toliko čebel, kolikor se jih bo iz teh dveh zaleženih satov izleglo. Panj, kteremu si naredil tako veliko škodo, prizadejal si bo vse, da bi to kvaro kakor hitro mogoče zopet popravil, posebno če mu namesto dveh odvzetih satov, ki sta bila polna zalege, daš le dva prazna satnika ali romčka. Delal bo na vse kriplje, tako, da se boš čudil, dva nova sata, ker čebele med satovjem ne morejo praznega prostora trpeti. Ako ti panj, potem ko je to škodo popravil, šele rojiti hoče, vzemi mu zopet kaka dva z zalego napolnjena sata in daj mu zopet namestu njiju dve prazni letvici ali dva prazna romčka itd. Tako utegneš dvakrat, trikrat ali, če se ti potrebno zdi, še večkrat narediti, potem ti panj gotovo ne bo rojil.

Ako bi pa še pri vsem tem kakemu panju ne mogel ubraniti, da bi ti prepozno ne rojil, pobereš mu lahko tudi prav vse zaležene satove in mu namesto njih daš samo prazne satove, potem naj ti pa sitnež roji, če more.

Pa me boš morebiti vprašal: No, kam bom pa dejal 'z zalego napolnjene satove, ktere sem vzel panju, ki mi je prepozno hotel rojiti?

Prijatelj! če imaš panje s premičnim satovjem, imel boš med njimi tudi gotovo nekatere bolj pičle družce, tretjince itd. Daj vsakemu teh revežev po en sat, ki je polen zalege, ali pa tudi po dva, če ju more obvesti, da se mu zalega ne prehladi, in tako imaš dvojen dobiček; sitnemu panju si ubranil, da ti ni prepozno rojil, svoje bolj slabe panje si pa popravil, da so dobri.

Če čebelar ravna na ta način ter svojim premočnim panjem nekatere z zalego napolnjene satove vzame, pa jih da svojim bolj slabim panjem, lahko vse svoje panje tako uravna, da so skoraj vsi enake moči, kadar jih pošlje v ajdovo pašo.

Ktero stopnjo zrelosti mora imeti sadje za mošt.

Kemijsko preiskovanje sadnih sokov, ki dajejo dober jabolčnik, je pokazalo, da se v 1000 g soka nahaja 120 do 173 g sladkorja, 5 g čreslovine, 12 g beljakovin, 1.07 g prostih kislin in 8.93 g drugih snovi, sluzi, gume itd. Sladkor se pri vrenju izpremeni v alkohol in ogljikovo kislino; alkohol da vinu trpežnost, ogljikova kislina okrepečevalne lastnosti. Kolikor več sladkorja, tem krepkejši in tečnejši, tem trajnejši je jabolčnik. Sadni sok, v katerem je malo sladkorja, daje slabo vino, ki se skazi v najboljši posodi, v najboljši stiskalnici.

Čreslovina v soku uniči vse snovi, ki povzročajo gnilobo, in služi kot čistilo. Prosti kislini, jabolčna in citronova kislina, dajeta jabolčniku ogljikovo kislino in žejo gasčo moč; beljak provzroča vrenje in zabranjuje, da se alkohol ne izpremeni v kis.

V poletnih jabolkih, t. j. v onih, ki zorijo še velikega srpana, se te snovi ne nahajajo v pravem razmerju; zato tudi niso za jabolčnik. Kdor jih pa le hoče porabiti za mošt, naj jih ne pusti dozoreti, sok naj hitro spravi v sodček in naj gleda, da kmalu zavre, ter naj vino v kratkem porabi.

Jesensko sadje mora popolnoma dozoreti, kar ima tako največ sladkorja; obrano se hitro zdroga.

Ako se pusti, da dalj časa leži, potem izgubi vino mnogo in ni več tako dobro, kajti množina sladkorja se zmanjša, kisline in čreslovina ginejo, sadje in vino ima slab okus in vino se lahko skali in zgosti.

Zimsko sadje stvari ves sladkor šele na ležišču in zahteva zaradi tega posebno ravnanje. Kadar se sme zimsko sadje brez premisleka otresti, naj se gleda, da se ne obtolče. To se ubrani, ako se po tleh razgrne slama, seno, oblanje itd. Obtolčeno sadje gnije na ležišču, in to daje vinu zopern, grenek okus; če se pa gnili deli izrežejo, se pa zopet mnogo izgubi.

Ker zimsko sadje na ležišču popolnoma dozori navadno šele meseca grudna ali prosinca, pospeši se zorenje s tem, da se sadje nasuje na prostem ali pa v zračnem prostoru v meter visoke, dolge, zgoraj zaostrene kupe, ki se pogrnejo z rjuhami ali pa s slamo kadar nastopi mraz.

Sadje se poti, segreje in dozori v 4 do 6 tednih potem, ko je bilo obrano, kar se takoj spozna po močnem aromatičnem duhu. Predno se podela, se od strani vsa nesnaga, vse črnopegasto, gnilo sadje.

Kosmato grozdjiče mora biti zrelo, pa ne prezrelo, kajti s tem izgubi sladkor in lep duh.

Ribez naj popolnoma dozori. Pri njem se množina sladkorja pomnoži, ako ostane tako dolgo na grmu, dokler je mogoče. Ker pa prezrel ribez rad odpade, se ne sme predolgo odlašati s trgatvijo.

Poraba umetnih gnojil na travnikih pred zimo.

Letošnje leto so gospodarji, ki imajo travnike, dobili povsodi dovolj dobrega sena. Travniki imajo torej pravico od gospodarja zahtevati, da mu vrne gnojilnih snovi, da bode zopet mogel roditi mnogo dobre krme, kajti po vsaki bogati košnji oslabi na svojih rodilnih močeh. Celo vodnjak se izprazni, če se vedno iz njega zajema, pa tudi najboljši travnik se izpremeni v pašnik, če ga lastnik noče gnojiti.

Pri gnojenju travnikov se pred vsem takoj misli na navadni gnoj in na mešanec. Ta gnoj pa ni vsikdar najpotrebnejši; nemara potrebuje travnik dokaj več rudninskega gnoja. Pomanjkanje tega je nemara vzrok, da travnik rodi slabo seno in v pičli meri. Nekoliko meterskih centov Tómasove žlindre, kajnita ali kostne moke, ktero jeseni raztrosimo po travniku, utegne nemara pridelek zelo pospešiti. Sena nima gospodar nikdar preveč, in če si ga s stroški 20 K pridobi 10 meterskih centov več, pa se mu glavnica in obresti povrnejo dvojno.

Z gnojenjem travnikov z rudninskim gnojem pa se travniku ne postreže samo za eno leto, marveč to gnojenje lahko zadošča za dalj časa. Tako se gno-

jenja potrebnega travnika pognoji z rudninskim gnojem peti ali šesti del, tako da pride v šestih letih ta kos zopet na vrsto. Treba se je tudi privaditi travnike istotako gnojiti, kakor to dela umen gospodar pri premeni setve na svojih njivah.

Zato moramo tudi travniku s počasno, toda dalj časa vplivajočo fosforovo kislino, s Tómasovo žlindro, priti na pomoč. Mnogi travniki imajo močvirna, močno sprsteninska tla. Iz tega tudi razvidimo, zakaj apno v Tómasovi žlindri ugodno vpliva na nje.

Apno sploh kot gnojilno sredstvo, pa tudi vsled svojega vpliva na fizikalne in kemijske izpremembe v zemlji zopet začenja pridobivati si več veljave. Tudi društvo za kmetijske poskušnje v Avstriji navaja uspehe svojih dolgoletnih poskusenj o gnojenju z apnom tako-le: „Apno zasluži posebno pozornost; ono ne zboljšuje samo zemlje, marveč tudi pomaga, da se rastline bolj okoristijo z umetnimi gnojili“.

Kjer se Tómasova žlindra in kajnit rabita prvič, se jih ne sme vzeti premalo, kajti pri pravi porabi se pač ni bati, da bi bili stroški večji kakor je vrednost v obilnejši meri pridobljene krme. Na slabi zemlji se priporoča porabiti vsaj 800 kg Tómasove žlindre in 250 kg kalijeve soli, ali 1000 kg Tómasove žlindre in 150 kg kalijeve soli za en hektar; nemara je celo dobro tako množino porabiti dve leti zaporedoma, da se tako travnik dobro pognoji z rudninskim gnojem.

Najprimernejši čas za gnojenje je pozna jesen ali zima, kadar dež in sneg rastlinske redilne snovi spirata v zemljo ter tako pripomoreta, da se prej raztope. Spomladi dobi potem prebujeno rastlinstvo fosforovo kislino in kali že raztopljena. Že v prvem letu je vpliv takega gnojenja očividni in rast trave je bistveno boljša.

Ob vodi ležeči ali z vodo namakani travniki ne potrebujejo toliko rudninskega gnoja kolikor oni, katerih ne namakamo.

Pa še neko prednost ima gnojenje travnikov z rudninskim gnojem, namreč to, da trava po nji dobi večjo množino prebavnih proteinskih snovij. Schulz-Lupitz je namreč našel, da je na pognojenih travnikih množina proteina (beljakovin) znašala 9 %, na nepognojenih travnikih pa le 3 %.

Tómasova žlindra in kajnit se lahko pomešata, predno se raztrosita; paziti je samo treba, da se to zgodi dan pred porabo, ker se sicer mešanica sprime skupaj kakor cement.

Pri razpravi, ki se je vnela pri nekem zboru v Nirske na Češkem, je prišla govorica tudi na gnojenje travnikov. Vodja dr. Šaht (Schacht) je omenil, da je dokaj travnikov tako revnih na kaliju in fosforovi kislini, da bi jim enkratna gnojitev niti ne zadoščala, da bi torej gnojenje stalo dokaj denarja. Težišče pa ne tiči v gnojenju, marveč v zboljšanju, in sicer se mora travniku oskrbeti voda, ali v preveliki množini naha-jajoča se voda odstraniti. Veleposestnik grof Kolovrat je omenil, da se ne sme jemati v poštev kalijevo-fosfatno, marveč vedno le kalijevo-apneno-fosfatno gnojenje, kajti glavni vzrok, da tako gnojenje ne uspeva, ali donša le malo dobička, je iskati v premajhni množini apna, zaradi česar je treba na gnojenje z apnom, posredno ali neposredno, obračati glavno pozornost. Prevelika mokrota seveda spridi vpliv gnojenja; zlasti zginejo pri tem razne detelje in druge stročnice. Posestnik dr. Milner je rekel, da gnojenje s kalijevimi gnojili in s fosfati ostane brez koristi, kjer se ne skrbi za obdelanje travnikov z razrezovalcem; samo s tem sredstvom se je njemu posrečilo z gnojenjem popolnoma

zboljšati svoje travnike. Prevlečenje travnikov z razrezovalcem se mora izvršiti jeseni, pred raztrosenjem gnoja. Brana in razrezovalec imata za travo isti pomen, kakor intenzivno obdelanje njive za okopavine itd.

Jeseni se travniki lahko veliko bolje obdelajo kakor spomladi, kadar se sme rabiti le brana. Vsikdar pa naj se rudninski gnoj rabi le na prevlečenem travniku.

Razen priporočanega gnojenja s Tómasovo žlindro in s kajnitom imamo še drugih rudninskih gnojil, ki se lahko z uspehom rabijo. Tako imamo še pepel in mavec; poslednji zlasti za travnike, na katerih raste detelja. Tudi tu je poznata jesen in zima najpripravnejši čas za gnojenje.

Korist tega gnojenja pa se ne bo pripoznavala splošno, dokler ne bodo vsi gospodarji napravili takih poskusov na svojih travnikih, po katerih bi se o uspehu gnojenja sami lahko prepričali.

Kdor na svojem travniku prevleče nekaj širokih leh z brano ali z razrezovalcem, ter jih potem nekaj pognoji, nekaj pusti nepognojenih, ostale pa pusti v prvotnem stanju, prepričal se bo, koliko je tako gnojenje in oskrbovanje travniku v korist in kako donša gotov dobiček; in marsikteri Savel bi se po teh praktičnih poskusnjah izpremenil v Pavla.

Pred zimo orano, napol gnojeno.

Pred zimo preobrnjena zemlja na njivi se iz zraka navzame snovij, ki so rastlinska hrana, plevel se ugonobi, mrčes se laže uniči in zemlja se vsled mraza zmehča in zrahlja.

Tako obdelanje polja pa donša še druge koristi:

- 1.) Na pomlad pridobimo časa, kar je velike vrednosti, kajti ravno tedaj imamo največ dela.
- 2.) Uprežna živina, ki bi po jesenski setvi pogosto brez dela stala v hlevu, dobi primerno delo.
- 3.) Pomladna setev se lahko opravi prej, kar donša navadno večje pridelke.
- 4.) Zimska vlaga ostane dalj časa v zemlji, kar blagodejno vpliva na razvoj poletne setve.
- 5.) Oranje pred zimo zmehča in zrahlja zemljo kakor nobeno drugo obdelovanje.
- 6.) Z oranjem pred zimo pospešimo prihodnje leto vsa dela. Vse pride pravi čas v zemljo ter se stori o pravem času.

Ako je zemlja prazna, naj se orje za setev nekoliko prej pred setvijo, da se zorana zemlja zopet usede.

Spravljanje, prebiranje, vlaganje in shranjevanje namiznega sadja.

Znano je, da nam dajo sadovnjaki (kakor tudi druge kmetijske panoge) najvišje doneske navadno le tedaj, če moremo sadje izkoristiti sirovo; potem nam ga ni treba pretvarjati v trpežno blago, in do svojega denarja pridemo brez nadaljne nevarnosti. Prodaja sirovega sadja je torej ponavadi najboljše in najizdatnejše izkoriščevanje. Da pa svoje spečevanje razširimo in veliko kupcev pridobimo, moramo zvrševati vse pogoje dobro urejene sadne kupčije. Ti pogoji obstoje razen v sajenju pravih vrst in v pridelovanju popolnega sadja zlasti v pravilnem spravljanju, prebiranju, shranjevanju in vlaganju sadja, kakor tudi v prodaji sadja samo na težo.

Naslednja kratka pravila naj bi v letošnjem, precej dobrem sadnem letu služila v dobičkonosno navodilo:

1. Spravljanje namiznih jabolk in hrušek.

Pri spravljanju sadja se, žal, dandanašji ne ravna s potrebno skrbljivostjo; ni čuda torej, da najdemo mnogo pokvarjenega in nagnilega sadja, kadar odpremo zaboje in sode in pregledamo skladovne kleti. Vsak otis na sadu nam pove, da je staničje mesnatega plodja umorjeno in zato podvrženo gnilobi. Otreseno in tako sadje, ki se v velikih jerbasih in vozovih brez mehkih vložkov razpošilja v oddaljene kraje, torej nima dolge trpežnosti. To pa velja tudi o prerano, kakor tudi o prepozno obranem sadju. V prvem slučaju se sadovi zgrbančijo in imajo le napol razvit okus, v drugem slučaju pa postanejo mokasti. Iz tega sledi, da je veliko na tem ležeče, da sadje oberemo v pravem času.

Razločujemo zlasti dvojno zrelost: drevesno ali trgatveno zrelost in skladovno ali použitno zrelost.

Drevesna zrelost se spozna na tem, da sadje začne odpadati brez zunanega vpliva, samo od sebe, da se mu koža barva ali da peške pri jabolkih porjave, pri hruškah počne, ali da se sadovi, če jih primemo in dvignemo, obenem pa na polovico zasučemo sami odkrhnejo od lesa. V tem stanju se mora sadje potrgati, zakaj če bi je dalje na drevju pustili, bi mu bilo na škodo.

Skladovno ali použitno zrelo pa je sadje takrat, če je dobro, da se uživa sveže in je doseglo najvišjo stopnjo okusnosti. Vsakoletna opisovanja olajšajo spoznanje prave trgatvene zrelosti. Da se mora sadje v letih z ranim cvetom in toplim, suhim poletjem nekoliko poprej, nasprotno pa v letih s hladnim, mokrotnim poletnim vremenom dosti poznej potrgati, se razume samoobsebi in se mora na to ozir jemati, kakor tudi na to, da je sadje na gorenjem Štajerskem z ostrim podnebjem in v mrzlih legah v obče poznej zrelo kakor na toplejšem srednjem in spodnjem Štajerskem in v zavarovanih legah. To velja tudi o dobro rastočih, mladih čvrstih in starih slabih drevesih. Vobče pa naj se vender pri spravljanju ozira na ta-le pravila:

a) Pri poletnjih jabolkih. Tu sem prištevamo one vrste, ki so od avgusta do konca septembra zrele za uživanje in se drže kakih 14 dni; pri teh sta skoraj istodobni drevesna in použitna zrelost. Pa tudi tukaj je zavoljo boljše okusnosti in daljše trpežnosti neizogibno potrebno, sadje potrgati 6—8 dni pred použitno zrelostjo, torej takrat, ko so se prikazala gori omenjena znamenja drevesne zrelosti. Razen tega se priporoča, po malem dozorevajoče sadje potrgavati polagoma, in sicer najprej na solčni strani, da se doseže daljše spravljanje.

b) Pri jesenskih jabolkih. Semkaj spadajo one vrste, ki postajajo použitno godne od začetka oktobra do sredine novembra in se drže kake 3 tedne. Tudi ta jabolka naj se oberejo, ko drevje dozori, da si zagotovimo že omenjene koristi.

c) Pri zimskih jabolkih. Ta najvažnejša skupina združuje skoraj vse naše dobre kupčijske in namizne vrste, katerih použitna zrelost se začneja po krajšem ali daljšem ležanju od sredine novembra do maja in traja potem 3—4 tedne. Drevesno ali trgatveno godna so ta jabolka meseca oktobra. Pozno zoreče in dolgo trpežne vrste je treba še dolgo v oktobru pustiti na drevesu, ker ravno v tem zadnjem času

veliko pridobe na debelosti in okusnosti; slab mraz ne škoduje! Zlasti sive rejnete (kosmači) in močno rjasta jabolka, kakor kanadska rejneta, kraljevi kratkopicelj i. dr., je treba potrgati pozno, da shranjena preveč ne venejo.

(Dalje prihodnjič.)

Hud sovražnik pri hiši.

Kteri človek neki nima sovražnikov, ki so se take-rekoč zakleli greniti mu življenje? Dokler se bodo v človeškem srcu porajale nevošljivost, čistiželjnost, hinavščina, želja po maščevanju in druge take slabosti, do-tlej se bodo tudi ljudje medsebojno sovražili ter si grenili življenje. Toda sovražniki niso še najhujše zlo; mi se jih manj bojimo kakor hinavskih prijateljev, katerih naj bi nas obvaroval Bog. Celo pregovor pravi: „Veliko sovražnikov, velika čast!“

Kmet ima veliko krdelo sovražnikov, ki mu napravijo marsiktero bridkost. Ne glede na osebne nasprotnike, na pr. na slabega soseda v vasi, na goljufiga meša in na druge take prijatelje, ima opraviti s hudimi sovražniki, ki mu povzročajo občutno škodo. Tu imamo v mislih vso golazen in mrčes, ki ugonoblja uspeh njegovega, v potu obraza zvršenega truda. Nezgodna in nesreča, ktere si nismo sami krivi, vzbujajo pri vsakem človeku sočutje, dočim nas ljudje radi naše krivde solijo neizprosno in brezobzirno.

Po svoji krivdi pa je pustil kmet v svojo hišo kaj zvijačnega sovražnika, ki mu huje škoduje kakor vsi mogoči drugi sovražniki. Ta sladki in vender tako grenki sovražnik je — žganje! — Komaj se začne svitati, mora kmet že zapustiti svoje toplo ležišče ter se podati na delo. Drgetajoč obleče mrzlo obleko ter se ne more tako kmalu ogreti. Peč je še mrzla, pa tudi sicer ve, da ne bo kmalu dobil kaj gorkega v želodec. Toda mož ni dolgo v zadregi; saj se je bil pre-skrbel za tak slučaj. Človek vender ne sme zmrzniti. Pozorno odpre omaro ter vzame iz nje steklenico, iz ktere se svetli in blišči, kakor bi bilo v njej samo te-koče zlato.

Privošči si krepek požirek! Poželjivi pivec res pri tem nekoliko skremži obraz, toda kmalu se mu zjasni, obrne se in stegne, kakor da bi bil posrkal vso moč celega sveta. „To je zdravo,“ mrmra zadovoljno. „Še en požirek! Kako to vender blagodejno greje, prav tja do srca!“ Potem zopet steklenico z življensko pijačo postavi na prejšnje mesto ter otide na polje. Tu se živo poprime dela. Poznej sicer dobi na polje še topel zajutrek, toda kar ne diši mu; prvi jutranji požirek je bil vender vse kaj drugega!

Vrnavši se po težavnem delu domu, čuti se vsega klavernega in pobitega. Zopet je treba poiskati moči, ktere je, kakor misli, dovolj v steklenici v omari. Obed zopet ne tekne na žganje navajenemu želodcu. Po obedu pa je požirek žganja kar čudovito koristen, posebno tedaj, če je kaj mastnega, povojenega prišlo na mizo. Po moževem vzgledu tudi gospodinja seže po tem zdravilu, da ji mastna jed ne bo pokvarila želodca. Otroci pa že celó ne smejo zboleti, zato morajo tudi piti. Po prestalem dnevnem naporu in trudu pride pa šele pravo in prekoristno na vrsto, t. j. uspavalni požirek! Po njem se spi tako nebeško sladko, po njem si človek tako pošteno odpočije.

In tako si zares kmetovalec domišlja, da pri svoji družini nikakor ne more pogrešati žganja. Stekleničica postane premajbna; na njeno mesto pride

steklenica in naposled sodček. Toda žganje, s katerim se je začelo, ne zadošča več, preslabo je; nadomestiti je morajo močnejše vrste. Rum, to je šele pravo krepilo! Pri hiši je sedaj vse omamljeno, zato gre pa tudi vse navzkriž. Gospodarja in gospodinjo včasih preobilna „moč“ tako prevzame, da jih noge kar ne morejo več nositi.

V pijanosti se prespi marsiktera ura, ki je določena delu. Posebno dobro se takrat počutijo posli. Delajo, kar je njim všeč, in ta in oni stisne, kar ravno dobi v pest: jajca, maslo, smetana nekako hitro zgihnajo in med „mojim in tvojim“ se pri takih okolnostih ne dela vedno tenkovesten razloček.

Tako gospodarjenje kmalu pokaže žalostne svoje posledice. Neprestano uživanje žganja ima pogubne nasledke. Veselje do dela zaspi, človek postane ves bedast in len, top proti vsemu; naposled se ne loči mnogo od živali. In tako gre potem vse kmetovalčevo gospodarstvo vedno bolj rakovo pot. Kmetovanje mu kar ne ugaja več, in vse enako mu je, ali se mu razcvita, ali propada. Dolgovi naraščajo, ker dohodki že dlje časa ne zadoščajo; naposled mu ni mogoče zmagovati niti obrestij, tem se pridružijo še tožni in sodni stroški ter spravijo pijanca v propast.

Ves obupan čaka sedaj nesrečnež zadnjega udarca, katerega je z zanikernim življenjem nakopal sebi in svojcem. Vidi, da mu bodo otroci zapadli revščini in potrebi, otroci, katerim se vidi, da so sinovi in hčere starišev pijancev ter skoraj niso sposobni za življenje.

Konec vsemu žalostnemu dejanju pa napravi javna dražba in razkosanje zemljišča. Svet je zopet bogatejši za nekaj beračev, ki brez strehe in lačni zro v negotovo bodočnost.

Kaj pa je povzročilo to brezmejno bedo? Zlodjeva peklenska pijača, žganje! Resnica je, da je to najhujši sovražnik v kmetijski hiši! Zapomni si to, kmetovalec, in če imaš spravljeno še kako steklenico te pijače, vrzi jo daleč proč ter pij raje krepilno mleko, sadni mošt ali vsaj pivo!

Nočem biti nikak spokorni propovednik, pač pa hočem biti zaupen svetovalec tistim, katerih se to tiče!

Kurji gnoj.

Pogosto se čuje o kokošji vročinski bolezni. Ti bolezni je največkrat kriva nesnaga po kurnjaki in kokošjih dvorih. Zgodi se namreč, da se kurji gnoj pušča po več let v kurnjaki in po kokošjih dvorih, ne da bi ga koristno porabili ter skrbeli kokošim za čista in zdrava bivališča. Najbolj se kurnjaki in kurji dvori onesnažujejo, ako se kokošim poklada mnogo zelenjadi, posebno pa ohrovt, ter se kokošji ostanki puste, da se tam poteptani nakopičijo. Kokoši po takih nesnažnih dvorih navadno postopajo klaverno in ne ne-sejo posebno rade jajec.

Najslabši kurji dvori so pa tlakani. Ne samo, da se taki dvori ravno tako lahko okužijo, kakor netlakani, marveč imajo še ta veliki nedostatek, da se po njih kokoši ne morejo kopati v suhi zemlji, kar jim je za njih zdravje neobhodno potrebno.

Pa tudi po netlakanih kurjih dvorih bi se morala zemlja vsaki dve leti črevelj globoko izkopati ter nadomestiti z drugo, suho in čisto zemljo. Zemlja pa, ki se izkoplje na kurjih dvorih, nam daje izvrsten gnoj za zelenjadne in sadne vrste, pa tudi trtam kurji gnoj

prav zelo ugaja. Posebno dobro gnojilo se dobi, ako se na kurjih dvorih izkopana zemlja preseje na mreži, na kateri se navadno preseja pesek. Izkopana zemlja se najbolje nadomesti z ono, ki se izkoplje iz drevesnih jam. Ako bi se pa iz kurjih dvorov izkopana zemlja porabila kot vrtni gnoj, nadomesti naj se z vrtno zemljo. Ali tudi to je treba presejati na mreži, da se odstrani kamenje, ki je pomešano med zemljo. Na taki zemlji se kokoši izvrstno počutijo, kopljejo se v nji in brskajo po nji, kar jim je jako potrebno. Čez eno ali dve leti nam pa taka zemlja zopet da izvrsten gnoj.

Napake sira.

c) Sir z votlim robom.

Siri z votlim robom so pravzaprav v robu napeti ali vzdignjeni siri, ki nastanejo vsled napačnega mleka ali nepravilnega izdelovanja.

Ako se siri napačno mleko in se vrhu tega še rabi prekislo sirišče, dalje, ako se naredi različno debele drobtine, ki se dovolj ne posuše, potem se more razviti, zlasti ob robu, koder so najdebelejše drobtine, prezgodnje kipenje, vsled katerega se naredi mnogo in prevelikih lukenj, ki sir naredi ob robu votel.

Pa tudi iz čisto zdravega mleka se naredi taki napačni siri, zlasti če se delajo predebele drobtine, ki se skozi in skozi ne presuše zadostno in se ob koncu sirjenja puste prehitro na dno, tako da debelejšje drobtine pridejo večinoma ob rob, vsled česar je sir na robu pravlažen ter se razvije tam močnejše kipenje.

Tudi z nepravilnim stiskanjem se naredi sir z votlim robom, zlasti če se splošno premalo stiska; ali na eni polovici bolj kakor na drugi in slednjič, ako pustimo sir, da se shladi, predno je suh, kajti potem se siratka ne da zadosti izžeti, temveč zastane največ ob robu in povzroči poznej tam močnejše kipenje. Posebno pozimi, kadar je zelo mraz, je treba sir hitro stiskati, da se zadosti izsuši, predno se shladi, drugače ostane v siru preveč siratke; ob takem času je treba močnejše stiskati in naj se sir zavije v dvojen prt.

d) Napet sir.

Vzrok napetemu siru je navadno napačno mleko; zlasti je tako mleko škodljivo, ki pride iz bolnih vimen, ali od krav, ki so dobivale zdravila ali pokvarjena krmila. Tudi mlezva zelo škoduje. Sicer pa more biti vzrok tudi napačno izdelovanje.

Napete sire moremo v obče deliti v dve vrsti, in sicer v take, ki se napenjajo že na plohu, in v take, ki se napenjajo poznej v shrambi.

Sirom, ki se napenjajo že na plohu, je vzrok pokvarjeno in kislo mleko ali pa slabo sirišče, ki se je rabilo brez vode. V tem slučaju se mlečni sladkor raztopi že med izdelavanjem sira, in vsled tega se vname mlečnokislo kipenje, ki se s segrevanjem mleka ne da več ustaviti, vsled česar se sir že na plohu napenja. Iz takega sira se siratka ne da dovolj iztisniti in zato se naredi neštevilno mnogo majhnih luknjic.

Siri, ki se šele poznej v shrambah napenjajo, imajo največ ravnokar popisane vzroke, to so napačno, pokvarjeno, kiselkasto mleko, slabo kislo sirišče, a z razliko, da se je ob pričetku tvorilo manj kisline in se kipenje ni takoj vnelo ter je bilo mogoče siratko še iztisniti. Nekaj dni poznej se pa vender vname močno mlečnokislo kipenje, vsled katerega se tudi toľščoba razkroji in se prične maslenokislo ali toľščobno-

kislo kipenje, vsled kterega se sir napenja. Taki siri imajo zaradi razkrojitve tolščobe bolj žilavo testo, svetlejše luknje in nekoliko sladek okus, ki prihaja od nastalega glicerina.

Če se že med izdelavanjem sira spozna slabo mleko ter nevarnost, da se bo sir napenjal, se ta more deloma preprečiti, ako se med mleko vlije več sveže vode ali pa v sveži vodi raztopljene soli.

Našim vinščakom ob času trgatve.

Spisal A. Žmavc.

(Dalje.)

Zanimivo je vedeti, zakaj se kipenje mošta ponavlja. To opazuješ spomladi ali poleti, ko postane topleje; zlasti ako mlado vino pretakaš, pa pride z zrakom v dotiko, postane kalno, zopet nemirno. Na vsak način mora biti v mladem vinu še sladkorja, ki nam daje, kakor smo že rekli, alkohol in ogljikovo kislino. Dokler pa imamo sladkorja v vinu, vino ni stanovitno, niti zrelo. Po prvem kipeњу ostane nam včasih 4% ali tudi več sladkorja v vinu; skoraj vselej ga pa še ostane vsaj 0.2%. Vzrok temu sta zlasti toplina in alkohol. Najbolje se ta presnova vrši med 20 in 25° C; to je namreč najugodnejša toplina za življenje drožnih glivic, ki povzročajo kipenje mošta. Ako bi mošt segreli na višjo toplino, bi se kipenje vršilo vedno slabše, a pri 60° C umorimo drože, in to presnavljanje se popolnoma ustavi. Na ta način dandanes prirejamo sladka vina (pravzaprav je to ohranjen mošt), ki nimajo prav nič alkohola, ki nastane iz sladkorja pod vplivom živih drož. Ohranjen mošt je sicer zdrava pijača, toda po našem okusu ni; tudi naravne ogljikove kisline nima v sebi in se zato našim razvajenim pivcem zdi „premoker“, kakor voda. Znano pa je, da se mošt med vrenjem prav znatno segreje, torej ni treba, da bi morala tudi dotična klet imeti 20° C. toplino.

Prigodi se pa, da se toplina v kleti mahoma zniža, recimo od 16° na 10°, kar je jeseni prav lahko mogoče v kletih, kakeršne nahajamo po naših krajih; to je lahko vzrok, da se kipenje ustavi. Čim prej se je to zgodilo, tem več sladkorja ostane v vinu neizpremenjenega. Alkohol sam je v večji množini strup za drože. Ima namreč svojstvo, da izvleče vodo iz celic, ktere tvorijo drože; one se takorekoč posuše ter umrjejo. To se pa zgodi, ako ima mlado vino okoli 18 prostorninskih % alkohola (18 litrov v 100 litrih vina), kar je mogoče po južnih krajih, kjer grozdje tako dolgo puščajo na trtah, da se deloma posuši; voda izhlapeva in tako nastanejo rozine, cibabe, ki imajo seveda veliko več sladkorja kakor sveže grozdje, kajti sladkor ne more izhlapevati z vodo vred. O tem se lahko prepričaš, če raztopiš sladkor v vodi ter to vodo pustiš v kaki ploščnati posodi na zraku, kje na toplem, da se brž posuši (izhlapi); na dnu posode ti ostane ravno toliko sladkorja, kolikor si ga bil raztopil. Voda v posodi je pa tem slajša, čim več je izhlapi, kar je čisto naravno. Misli si namesto posode ter cukrovke jagode s sladkim sokom, pa me moraš razumeti. Iz tega sledi, da ne trgaj grozdja prehitro, če hočeš pridelati bolj močno vino, ako le grozdje na trti ne gnije in je torej zdravo. Toliko vina sicer ne dobiš, pa bode bolj močno in trepno. Pa me morda zavrneš, češ, moj sosed tega ne dela, pa svoje vino ravno tako drago prodaja. Jaz pa pravim: Cene se morajo ravnati po kakovosti

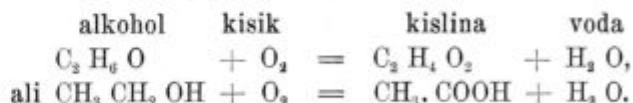
(dobroti), ne pa samo po kraju, kjer je vino zrastle. Ravno taka se godi pri prodaji sadja (še večja krivica!), kajti prekupci kupujejo sadje na „škafu“, „mernike“, kakor je pač že v navadi, a za vse vrste sadja je cena ista. Torej posestnik, ki si je priskrbel najboljših vrst za svoj sadonosnik in se je največ trudil, ne dobi več za svoj žlahtni in lepi sad kakor njegov sosed za slabo sadje. To je krivica! Tu se gleda potem samo na to, koliko pridelam, kar je velika ovira vsakemu napredku v sadjarstvu in v vinarstvu. Plačuje naj se torej kakovost, rabi naj se pa splošno tudi nova mera, da bo torej za vse enako merilo za trud v vsakem oziru, kar je edino pravično in pošteno! — Zdaj pa zopet k stvari!

Sploh je vino s 16% alkohola že sumljivo, če se mu ni umetno dodal vinski cvet, ker veliko več alkohola v vinu navadno ne nastane nikoli naravnim potom.

Izkušnja uči, da pri prvem vrenju več sladkorja preide v alkohol in ogljikovo kislino, ako je toplina enakomerna, a ne previsoka, da se ta proces vrši bolj polagoma; to ima do gotove mere ugoden vpliv celó na okus vina. Mislim, da je vzrok ta: Ker alkohol ne nastane tako mahoma, temveč polagoma, tudi ni tako škodljiv drožam, ki se laže branijo njegovemu škodljivemu vplivu. Kaj se pa učimo iz tega? Ako vino nima dovolj alkohola, kakor na pr. vino iz sadja, se ne more braniti vsem mnogim drugim glivicam, ki povzročajo razne bolezni vina, kajti alkohol, če ga ni premalo, vino prav dobro brani. Kakor drože, tako mori alkohol tudi druge škodljive, bolezni vina povzročujoče glivice. Če se dela na vinu „kan“ (mycoderma vini), je to gotovo znamenje, da vino nima več kakor 11% alkohola, ker bi sicer ne bilo kana. Kan pa vinu jemlje moč in vrednost, ker razkrajja alkohol v vodo in ogljikovo kislino.

Sode moramo imeti vedno do vrha polne, potem jih dobro zabijemo. Tako se najbolje branimo tudi bakterijam (glivicam), ki nam vino kisajo (mycoderma aceti). Za življenje glive potrebujejo zraka, ki ga jim ne smemo privoščiti.

Kako se pa kisanje vrši? Kemiki si to presnovo tako-le predstavljajo in pišejo z znaki:

Torej zraka (njegovega kisika) je treba, med njim in alkoholom pa posredujejo bakterije. Če je nekaj nad 30° C toplino, se ta presnova vrši najhitreje, bakterije so najbolj delavne. No zdaj pa pomisli, kako delajo kis v velikem in kako ga delaš doma v malem, pa ti bo vsa stvar bolj jasna. Če delaš kis iz jabolčnika, mora biti v njem že alkohol, mora torej prej pokipeti, sicer se ti ne bi mogel okisati. Iz grozdnega mošta pa hočemo imeti vino, a ne kisa!

Človek bi torej z ozirom na to, kar smo dozdej omenjali, da je zrak prava nesreča za kletarja; vendar temu ni tako. Ravno zrak, in sicer kisik (O), povzroča po drugi strani zorenje, čiščenje vina. Zato vino v steklenih posodah ali v sodih iz cementa ne zori, ker ne more zrak skozi steno do vina. Les ima pa fine luknjice, skozi ktere se zrak prerine v sod, nasprotno pa izhlapeva tekočina. Saj vemo, da se nam vino v sodu usuši.

V to svrhu vino tudi pretakamo.

Pretakanje je najvažnejše delo, katero izvršujemo v kleti. Namen mu je, da odstranimo drože, ki so se nabrale na dnu soda — zakaj od njih dobi vino neprijeten okus in duh — ter zračni kisik pride do večjega vpliva, v tesnejšo dotiko z vinom. On povzroča, da vino postaja kalno, ker se kemijsko spaja z raznimi snovmi, ktere se zaradi tega kot neraztopne spojine izločijo iz vina, kakor n. pr. rastlinska beljakovina. To je pa potrebno, ker bi sicer vino na zraku vsikdar postalo kalno. Dokler pa to opazamo, tako dolgo ni vino zrelo, ni da bi ga hranili v steklenicah. Kajti vino v steklenicah mora imeti posebna svojstva, na ktera hočem tu opozoriti.

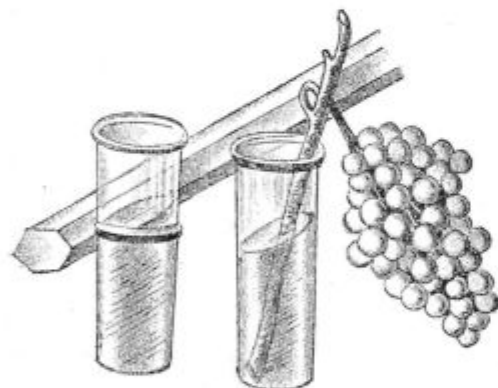
Nam pogostoma po gostilnah ponujajo „vino v steklenicah“, toda če zasluži to vino v resnici vselej svoje lepo, vabljivo, zapeljivo ime, to je drugo vprašanje. — Kako vino mora vender to biti, da mu smemo dati sloviti priimek „v steklenicah“?

(Konec prihodnjič.)

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 167. Kteri je najboljši način ohraniti grozdje dolgo časa sveže? (A. B. v D. v Dahn.)

Odgovor: Najboljši način grozdje ohraniti sveže, in sicer več mesecev, je francoski, ki ga je izumil Roze de Šarné. Grozdje se hrani tako, da se vsak grozd odreže s koščekom trte vred, ki se potem vtakne v steklene, lončene ali kovinske posodice, napolnene z vodo in z lesnim ogljem;

Podoba 65.

Kdor hoče na ta način hraniti mnogo grozdja, postavi naj v primernem prostoru stalo iz letvic, na ktere obesi steklenke. Podoba 65. kaže dve taki steklenki. Paziti je treba, da jagode ostanejo sveže in ohranijo svoj duh, kajti že način, kako, in čas, kdaj vzamemo grozdje trti, vpliva na vse to. Le popolnoma zrelo grozdje naj se pobere ob suhem vremenu, in sicer naj se vsak grozd odreže tako, da je spodnji del trte kakih 15 cm dolg, zgornji pa 5 cm. Zgornji del se potem zamaže s cepilno smolo, ali pa se zapečati, in spodnji se vtakne v steklenko, napolnjeno z vodo in lesnim ogljem. Lesno oglje varuje vodo gnilobe, in res zadošča, če vodo obnovimo čez več mesecev, kajti v temnem, malo toplim prostoru, v katerem ni prepiha, voda počasi izhlapeva. Na 8 ali 14 dni je treba grozde pregledati in varno obrati gnile jagode, ako jih je kaj. Na tak priprost način se grozdje ohrani sveže vso zimo, prav do pomladi.

Vprašanje 168. Kolikokrat se sme bik na dan spuščati in kaj naj se biku poklada kadar ima veliko krav? (A. Š. v V. L.)

Odgovor: Bik se naj pripušča le enkrat na dan. Toda enkratno dnevno plemenjenje — in sem ter tja tudi kak prost dan — je le tedaj dopustno, kadar je veliko pojavil krav,

kekar se samice v obče gonijo. Kadar so pojatve redkejšje, takrat se nudi biku odpočiti, da si nabere novih močij. Le tako je umeti enkratno dnevno pripuščanje, ne pa da bi smel bik skoz vse leto dan za dnevom plemeniti. Dvakrat na dan sme plemeniti le popolnoma dorastli in neprestar bik in to le s pogojem, da prejšnji dan ni plemenil. Med obema skokoma naj bo vsaj 4 ure počitka. Na enega bika naj pride na leto k večjem 100 krav. Biku je dajati tečne a ne težko prebavljive krme, dovelj pregiba na planem, da se ne odebeli in ob času močnega plemenja tudi nekaj ovsa.

Vprašanje 169. Ali je res, kakor pri nas nekteri trdijo, da se ječmen, sejan ob vetru ali ob neugodnih razmerah, deloma prevrže v oves? (H. F. v Št. M.)

Odgovor: Kaj takega ni mogoče in so vse enake trditve tudi pri rži nespametne. Ta trditev prihaja od tod, ker ljudje sejejo nečisto seme, t. j. ječmen pomešan z raznim plevelnim semenom, pa tudi z ovsom. Oves uspeva tudi pri neugodnih vremenskih razmerah. dočim je ječmen bolj občutljiv. Ječmen zato deloma izgine, oves se pa lepo obraste, zato domnevajo, da se je ječmen spremenil v oves. Kmetovalci, ki imajo take vraže, običajno tudi starokopitno gospodarijo ter sejejo neočiščeno seme.

Vprašanje 170. Kako naj odpravim bradavice kravi, ki jih ima vse polno po vsem vimenu? (J. K. v Z.)

Odgovor: Bradavice ločimo v dve vrsti, in sicer v take, ki vise na peclju, in v take, ki sede na koži s široko podstavo. Prve je najlažje pregnati s tem, da se z močno nitko dobro podvežejo in zadrgnejo, vsled česar potem same kmalu odpadejo. Najbolje je v to svrhu vzeti posmoljeno nit, kakeršno rabijo črevljarji. — Druge vrste bradavice je že težje pregnati, a najpriprostejše sredstvo je, žgati jih z močno solitrovo kislino, in sicer pazljivo, da ne pride kaka kaplja na kožo poleg, ker je kislina zelo jedka in vse sežge. Mazalec naj seveda pazi tudi na se in na svojo obleko. Ko se je mazanje ponovilo par dni, skušate potem vsak dan, predno vnovič mazete, z nožem ali z nohtom odluščiti vse tisto, kar gre rado proč. Najhitreje seveda more bradavice odpraviti živinozdravnik, ki s sredstvi, ktera so mu na razpolaganje, more to izvršiti najbolje in v najkrajšem času.

Vprašanje 171. Pri nas trdijo, da je škodljivo, konjem dajati sol, češ da potem dobe krhka kopita, katerih se podkve slabo drže. Ali je to res? (A. L. v S. V.)

Odgovor: Sol ni nobeni živali škodljiva, temveč celo potrebna, a v veliki meri povžita je pa škodljiva in deluje kakor strup. Konj je izmed naših domačih živalij najmanj potreben soli, a vender mu prav dobro dé, na dan 40—50 gr, in to tembolj, čim več rezanice se mu poklada. Sol, povžita v primerni meri, oživi celo prebavljanje in pretvarjanje v životu, naredi ga zdravejšega in tudi kopita mu hitrejšje rastejo. Hitro rastoča kopita pa postanejo prav lahko krhka, če se ne da konjem pravih staj v hlevu in če se kopita pravilno ne oskrbujejo. Sol torej konjem ni škodljiva, ona mora pospešiti rast kopit, krhka kopita pa naredi le slabo oskrbovanje, nikdar pa ne sol.

Vprašanje 172. Ali imajo naši ljudje prav, ki trdijo, da je žaganje za steljo slabo in da po takem gnoju ne raste drugega kakor plevel. Prosim pojasnila o tem, ker mislim letos nastiljati večinoma z žaganjem (A. L. v S. N.)

Odgovor: Žaganje gotovo ni najboljša stelja, zlasti če je zelo sveže in močno smolnato, pa le zato, ker primeroma malo gnojnice popije in se na gnojišču, oziroma na njivi, počasi razkraja. Na vsak način je pa žaganje boljše stelja kakor veje iglastega drevja. Da bi zaradi žaganja plevel rastel, je bajka; pač pa tak gnoj težki zemlji ni prikladen, ker jo premalo rahlja; zato kmetijske rastline slabše uspevajo, dočim se plevelne rastline, ktere ljubijo težko zemljo, bolj širijo. Ne

bojite se torej žaganja, saj je rabijo za steljo cele pokrajine in so vesele, da je imajo.

Vprašanje 173. Kako mi je ravnati z izpraznjenimi vinskimimi sodi, da ostanejo zdravi in neusmrjeni? (G. H. v L.)

Odgovor: Vinski sod naj se po porabi toliko časa pere z vodo, da gre iz njega čista voda. Potem naj se v senci posuši, zažvepla in dobro zabije ter shrani v klet. Pred porabo se mora zopet dobro izprati, da gre iz njega vsa žveplena sokislina.

Vprašanje 174. Imam krompir izkopen meseca julija, ki je spravljen v zaprtem hramu, ki pa nepronehoma poganja kali. Kaj naj storim? (L. S. v Tr.)

Odgovor: Proti tej nepriliki ni nobenega sredstva, dokler je vreme toplo; šele mrz ustavi krompirjevo kaljenje. Opozorjamo Vas, da nekatere vrste krompirja, hranjene v kleti močnejše kale, druge zopet manj. Slednjič pristavimo, da imamo sredstvo, kaljenje ustavi, a s tem sredstvom zamorimo kaljenje sploh, in krompir ni več za seme. To sredstvo je voda, kateri se primeša 1 % žveplene kisline in v kateri se krompir namaka.

Gospodarske novice.

* Č. načelnštva podružnic uljudno prosimo, da izvolijo po možnosti skrbeti, da udje skupno potom podružnic narode umetna gnojila, ker je to veliko cenejše, a družbi izdatno olajša delo. To velja tudi za vse druge gospodarske potrebnosti, ktere družba preskrbuje svojim udom.

* Premovanje konj na Kranjskem se bo vršilo prve dni meseca septembra, in sicer 1. v Bohinju, 3. v Lescah, 4. v Kranju, 5. v Kamniku, 6. na Vrhniki, 7. v Ribnici, 15. v Trebnjem in 17. v Št. Jerneju. Podrobni program smo objavili v 12. številki „Kmetovalca“.

* Tečna krmila in sicer zmlete ter presejane oljne tropine bo od sedaj naprej imela družba do prihodnjega poletja vedno v zalogi. Opozorjamo, da je cena tem krmilom silno poskočila, ker je pa družba kupila več vagonov uže meseca maja, mogoče ji bode, dokler bo kaj kupljene zaloge, oddajati tečna krmila skoraj po dosednji ceni. Ta krmila stoje in sicer

100 kg lanenih tropin	19 K 80 h (8 gld. 90 kr.)
100 „ belih sezamovih tropin	16 „ 40 „ (8 „ 20 „)
100 „ kokosovih tropin	16 „ — „ (8 „ — „)

Tropine so v vrečah po 50 kg in se sprejemajo naročila le na cele vreče. Cene veljajo za blago postavljeno na ljubljanski kolodvor ali za blago v družbinem skladišču. — Priporočamo našim gospodarjem rabiti pred vsem sezamove tropine, ker so močnejše in cenejše nego lanene. Za mlado govedo so pa seveda boljše lanene tropine. Za kraje, koder se pečajo gospodarji z mlekarstvom, so pa priporočene za mlečne krave pred vsem kokosove tropine, ker je po njih mleko in surovo maslo posebno finega okusa, a surovo maslo tudi zelo trdo.

* Aparate proti spočetju ponuja trdka C. Bretschneider „Hansa“ v Hamburgu. Na željo c. kr. deželne vlade objavljamo, da so ti aparati prepovedani in da je njih nakupovanje kaznivo.

* „Najvažnejše gliviške bolezni kmetijskih rastlin“ je naslov nemški knjigi, katero je spisal inženier dr. E. Hotter, ravnatelj kmetijsko-kemijskega preskušališča v Gradcu in ki se dobi pri imenovanem preskušališču za 60 h. Izborna knjigo toplo priporočamo našim udom, ki so večji nemškega jezika, kajti ravnatelj dr. Hotter vsled svojega poslovanja dobro ve, kaj gospodarje najbolj zanima in kaj jim je potrebno vedeti, zato je knjigo res dobro priredil za praktične gospodarje.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Št. 12.848.

Razglas.

Na podstavi člena V. z nemško državo sklenjenega dogovora o živinskih kugah z dne 6. decembra 1891. l. in točke 5. k temu dogovoru spadajočega končnega zapisnika (drž. zak. št. 16. iz l. 1892) ministerstvo za notranje stvari dotlej, dokler se ne ukaže drugače, brezpogojno prepoveduje uvažati govejo živino v kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru, iz nastopnega ozemlja nemške države, po katerem je razširjena pljučna kuga, in sicer:

iz vladnih okrajev Devin, Merseburg in Arnberg v kraljevini Pruski.

Ta prepoved stopi na mesto prepovedi, ki je bila ukazana z razpisom ministerstva za notranje stvari z dne 9. junija t. l., št. 20.841., oziroma vsled tukajšnjega razglašja z dne 13. junija t. l., št. 9073.

To se razglša vsled razglašja c. kr. ministerstva za notranje stvari z dne 16. avgusta 1900, št. 30.267., razglša s pristavkom, da se bodo prestopki te brezpogojne uvozne prepovedi kaznovali po državnem zakonu z dne 24. maja 1882., št. 51., oziroma po § 46. občnega zakona o živinskih kugah in izvršitvenega ukaza k temu zakonu (drž. zak. št. 35. in 36. iz leta 1880.).

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, dne 20. avgusta 1900.

Vabilo

na XV. redni letni občni zbor gospodarske zadruge za sodni okraj Podgrad, kateri bode v nedeljo, dne 9. septembra 1900 ob dveh popoldne v prostorih gospoda Zupančiča v Materiji.

SPORED:

- 1.) Plačevanje letnih doneskov.
- 2.) Poročilo predsedništva.
- 3.) Poročilo blagajništva.
- 4.) Splošna naznanila in predlogi.
- 5.) Volitev novega odbornika.
- 6.) Srečkanje na dobitke različnega orodja in semen.

Srečkanja se more udeležiti le oni, kdor je letne doneske plačal osebno ali po odposlancu.

Tik pred zborovanjem se ne sprejemajo novi udje.

V Materiji, dne 21. avgusta 1900.

Predsednik: **Rogač s. r.**

Listnoca uredništva.

J. P. v K. Tatvina sadja je kazniva kakor vsaka druga tatvina, zato morete tožiti pri okrajnem sodišču. — Sicer pa glede take tatvine potrebno najdete tudi v deželnem zakonu, zadeva-jočem varstvo poljščine.

S. M. v C. Jajčno zrcalo Vam more po objavljenem popisu in podobi narediti vsak klepar.

J. S. v B. Tudi iz češminovih jagod se da žganje kuhati, in sicer tako, kakor iz brinovih jagod. Jagode morajo biti zelo zrele, potem se zdrobe in puste v pokriti posodi, da kipe. Ko je ves sladkor pokipel, se drozga kuha kakor vsaka druga v žganjarskem kotlu.

J. P. na Št. V. Sedaj ne poznamo nikogar, ki bi se pečal s čisto rejo bergamaških ovac. Ako ima kdo čistokrvne bergamaške ovce, prosimo, da se zglaš. Izvirne bergamaške ovce do- bite, ako se obrnete na »Comicio agrario a Bergamo« na Laškem.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje **Gustav Pirc**, družbeni ravnatelj.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

inzerati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inzerat na celi strani 32 K, na $\frac{1}{2}$ strani 16 K, na $\frac{1}{4}$ strani 10 K in na $\frac{1}{8}$ strani 6 K. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah št. 3.

Št. 16. V Ljubljani, 31. avgusta 1900. Leto XVII.

Tržne cene.

Deželni pridelki:

V Ljubljani, 27. avgusta 1900. (Izvirno poročilo)

Semena: Domača detelja novo blago K 110.— h do K 115.— h; nemška detelja (lucerna) K 100.— h do K 105.— h; gorenjska repa K 70—72 h; laneno seme, domače ozimno K 30.— h do K 30.50 h; konopno seme K 30.— h do K 30.50 h; kuminovo seme K 64.— h do K 66.— h

Fižol: Rudeči ribniški K 19.50 h; rudeči Hrvat K 17.— h; prepeličar (koks) K 20.— h. (Vse cene semen in fižola veljajo za 100 kg čistnega blaga, kakor ga kmetovalci pripeljejo na prodaj i. s. novo blago.)

Suše češplje: v dimu sušene K 30.— h do K 34.— h. brez dima sušene K 34.— h. do K 40.— h.

Orehi domači: K 36.— h do K 40.— h.

Ježice nove: K 8.— h do K 9.25 h za 100 klgr.

Med čist: po K 85.— h do K 86.— h.

Kože. Goveje, težke nad 45 kg po K 84.— h do K 88.— h.

„ težke od 30 do 45 kg „ 76.— „ „ 80.— „

„ lahke „ 80.— „ „ 82.— „

(Te cene veljajo za 100 kg in sicer za kože izdelane po tukajšnjih običajih z rogovi vred. Bikove kože po 60 h klgr.)

Telečje kože: K 1.04 za kg.

Kozličeve kože po K 1.60 h do K 1.80 h.

Svinjske kože: Ciste, brez napak 64 h za kg.

Druge vrste 34 do 52 „ „ „

Kože lisic po K 11.— do 12.—

„ kun „ 30.— „ 36.—

„ dihurjev „ 6.— „ 7.—

„ vidr „ 20.— „ 22.—

za par.

Kože zajcev po K 36.— do 42.— za 100 komadov.

Pepelika (potošl) po K 32.— 100 kg.

Žito:

V Ljubljani, 29. avgusta 1900. Pšenica K 8.— h, rž K 7.— h, ječmen K 6.80 h, oves K 6.40 h, ajda K 9.50 h, proso K 8.50 h, tursica K 6.80 h, seno K —.— h, slama —.— K h. (Vse cene veljajo za 50 kgr.)

Na Dunaji, 25. avgusta 1900. Pšenica spoml. K 8.16 h, rž jesen. K 7.18 h, oves jesenski K 5.68 h, tursica K 6.21 h. (Vse cene veljajo za 50 kgr.)

Na drobno.

Na debelo.

P. Majdič

trgovina z železnino „Merkur“

Celje, Graške ulice št. 12

priporoča različne poljedelske stroje priznane najboljšega izdelka, kakor mlatilnice, slamoreznice, čistilnice za žito, mline za žito vejati, stiskalnice za sadje in grozdje itd.

Vedno velika zaloga cementa, najboljšega gornještajerskega železa, stavbenih potrebščin, traverze, okovov, samokolnic, poljedelskega orodja, kuhinjske priprave, štedilnikov, peči in sploh vsega v to stroko spadajočega blaga.

Slavno občinstvo vabimo najuljudneje si pri priliki ogledati našo trgovino in zalogo. (64—2)

Cene nizke.

Postrežba točna.

G. kr. kmetijska družba kranjska

oddajalo bo seme, i. s. prvi pridelek iz

(68-1)

izvirne Bahlšenove rži

— **"triumf"** —

katera se je v vsakem oziru izbornu sponesla, po 10 glđ. 100 kg.

FR. ŠEVČIK,

puškar in trgovec z orožjem v Ljubljani

Židovska ulica št. 7.,

priporoča vsem prijateljem lova svojo veliko zalogo raznovrstnih pušk najnovejših sistemov, samokresov, patronov in drugo strelivo, nadalje prijateljem

— **ribolova** —

raznovrstne palice za ribnice, vsakovrstne vrvice (Schnüre), trnike, umetne muhe (Kunstfliegen mit einfacher und Doppelangel) itd. itd. (42-8)

Vsa popravila izvršuje trajno, točno in po najnižji ceni.

Izvrstno vsakovrstno

cementno opeko

izdeluje in ima vedno v zalogi (59-5)

Anton Resman v Radovljici.

Vsakovrstna v to stroko spadajoča dela izvršuje po najnižjih cenah doma na lici mesta in zunaj na stavbiščih, bodisi strešna ali tlačna.

Velika zaloga vsakovrstne cementne opeke.

Št. 9960.

Razpis.

Na Kranjski kmetijski šoli na Grmu pri Novem Mestu z dvoletnim poučevanjem in slovenskim učnim jezikom je izpraznjenih 7 deželni ustanov za prihodnje šolsko leto 1900/1901, katero se prične 3. novembra 1900. 1.

Pravico do teh ustanov imajo sinovi kranjskih kmetovalcev in vinogradnikov, ki so vsaj 16 let stari, čvrstega zdravja in so z dobrim uspehom dovršili ljudsko šolo. Prednost imajo taki kmetijski sinovi, od katerih je upati, da se bodo potem na svojem domu s kmetijstvom, vino- in sadjerejo pečali.

Učenci z ustanovami dobivajo brezplačno hrano, stanovanje in pouk v šoli; obleko pa si morajo sami preskrbovati. (65-1)

V šolo se sprejemajo tudi:

1.) plačujoči učenci, kateri plačujejo po 30 kr. = 60 h na dan za hrano in stanovanje in pa 20 glđ. = 40 K šolnine na leto in

2.) eksternisti, ki zunaj šole stanujejo in plačujejo šolnino.

Lastnoročno pisane slovenske prošnje, ki morajo biti kolekovane s kolekom 50 kr. = 1 K se imajo

do 16. septembra 1900

izročiti vodstvu „Kranjske kmetijske šole“ na Grmu pri Novem Mestu.

Prošnjam je priložiti rojstni list, spričevalo dovršene ljudske ali srednje šole, zdravniško potrdilo o čvrstem telesu in trdnem zdravju in župnijsko spričevalo o lepem vedenju.

Vsak učenec se mora podvreči vzprejemnemu izpitu, ki se razteza na slovenski jezik in priprosto računstvo, in od uspeha tega izpita je odvisno, ali se dotičnik v šolo sploh sprejme.

Prošnjam za sprejem proti plačilu je priložiti reverz ali obvezno pismo starišev, oziroma varuha zaradi vzdrževanja učenca.

Pristavlja se, da imajo učenci, ki dovrše to šolo, le dve leti vojaške prezentne službe.

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani dné 16. avgusta 1900.

Vnovič znižane cene!

Vse stroje za poljedelstvo.

Vnovič znižane cene!

Trijerji (čistilni stroji za žito) v natančni izuršitvi

Sušilnice za sadje in zelenjavo, škropilnice proti peronospori. Zboljšani sestav Vermorelov. Mehovi za žveplanje trt.

Mlatilnice, mlini za žito, stiskalnice (preše) za vino in sadje različnih sestav. Slamoreznice jako lahke za goniti in po zelo zmernih cenah. Stiskalnice za seno in slamo, ter vse potrebne, vsakovrstne poljedelske stroje, prodaja v najboljši izvršitvi

IG. HELLER na Dunaju, II/., Praterstrasse 49.

Zastopniki se iščejo! — Ceniki brezplačno!

(2-13)

— Pred ponarejenjem se je posebno treba varovati. —

1000kratno preskušena ozimna semenska žita

Ernesta Bahlsena v Pragi.

Posebne prednosti, katera so združena v mojih originalnih semenih in ista odlikujejo, so potrjena od kmetovalcev vseh dežel, kakor od kmetijskih družb in zadrug s poročili in zahvalnimi pismi, katerih dojde vsako leto neštevilno. Ta semenska žita zagotavljajo kmetovalcu pri najbolj varčni, tedaj najceneji setvi najobilnejšega pridelka na zrnu in slami, ter se priporočajo za vsaka tla, bodisi v gorovju ali na ravnem. Moja semenska žita so z ozirom na njihovo posebno prednost in sposobnost priporočena za setev vsakemu kmetovalcu v najznamenitejših gospodarskih in kmetijskih listih.

Bahlsenove najnovejše vzgojene rži in pšenice.

Bahlsenova rž „elite“

je po došlih poročilih iz krajev, kateri leže na visokem in v dolinah priznana kot najvstrajnejša in najrodovitnejša ozimna rž. (Uradno priznано 50kratni zrnski pridelek.) Na 200 do 240 cm visokih bilkah vzraste 17 do 25 cm dolgo, debelo in polno klasje v finih luščinah z zelo močnatim zrnjem. — Ta vrsta rži vzbudila je med kmetovalci splošno presenečenje, ter je priporočana v vseh najbolj uglednih kmetijskih listih.

Natančnejši opis v mojem jesenskem ceniku. Ker je zaloga te rži jako majhna, oddajam jo le za poskuse. Izvirno seme v plombiranih vrečah z varstveno znamko: 500 kg K 160—, 50 kg K 17—, vrečice s 5 kg za 3 K, ako se pa vpošlje znesek K 3-60 naprej, pa franko vsake poštne postaje.

Bahlsenova rž „vsa-triumf“

vzraste in obrodi na vsakem kraju; v gorovju, dolinah, močvirjih itd. — Natančnejši popis v ceniku. — Izvirno seme te rži oddajam v plombiranih vrečah z varstveno znamko: 500 kg za K 16 r—, 50 kg K 17.—. — Poštne vrečice po 5 kg za K 3—, če se pošlje znesek K 3-60 naprej, pa franko vsake poštne postaje.

Po Bahlsenu zboljšana semenska rž „triumf“.

Ta rž se lahko seje kmalu ali pa pozno, (zadostuje 50 kg na oral = 1600 □ sežnjev) je toraj zelo po cení. Ta rž vzraste na vsakih tleh in v vsaki legi, prenese hud mráz v krajih ker ne zapade sneg ali pa dolgo moč, kakor tudi trajajočo sušo, cvete pozneje kot druge rži; isto tako, ker ima ta rž zelo močna stebila, nikdar ne poleže, zatorej pomladne nevihte ali pa slane cvetočega klasja skoro nikdar ne pokvari. Vsak klas pa obrodi 80 do 100 zrn. — Močne in vztrajne bilke ne poležejo; vrednost slame je za 100 % večji nego pri drugi rži.

To rž, katero vzgajam najpozorneje kot originalno seme, razpošiljam v plombiranih vrečah z mojo varstveno znamko: 500 kg K 155—, 50 kg K 16—, vrečice z 5 kg za K 2-80 — če se pošlje znesek K 3-40 naprej, pa franko vsake poštne postaje. (63-2)

Po Bahlsenu zboljšana pšenica „zlata bisernica“.

(Gold-Perl-Weizen) novost iz leta 1897.

se je pri vseh poskusih lansko kakor letošnje leto skazala kot najbolj zdrava, rje in snetja prosta in to v krajih, koder vsaka druga pšenica na rji in snetjavosti trpi. Ta pšenica se seje prav redko, ker se zelo razraste; obrodi lepo slamo in bogati pridelek na debelem, zlatorumenem in fino-močanem zrnju. — Natančna pojasnila v jesenskem ceniku; izvirno seme v plombiranih vrečah z varstveno znamko 500 kg K 190—, 50 kg K 20—. Poštne vrečice po 5 kg K 3-20, če se pošlje znesek K 3-80, naprej franko vsake poštne postaje.

Bahlsenova regenerirana donska pšenica,

ktere se poseje le 70 kg na oral (1600 □ sežnjev) je na lastnih poskusnih poljih in, kakor na podlagi poročil iz krajev, kjer se ne more nobena druga pšenica sejati, daleč nadkrilila vsako drugo zlahtno pšenico, bodisi glede pridelka na zrnju ali pa slami. Cena: za 500 kg K 160—, 50 kg K 17—, poštne vrečice 5 kg K 2-60, če se pošlje znesek K 3-20 naprej pa franko vsake poštne postaje.

Vse cene so v kronski veljavi, proti gotovemu plačilu, franko Praga. Vreče se zaračunajo po lastni ceni. Vse blago razpošiljam le če se denar naprej pošlje ali pa po povzetju.

Svarilo! Pri nakupovanju semen gori navedenih vrst priporočam nujno največje pozornosti, ker nepošteno trdke ponujajo pod mojim imenom čestokrat popolnoma ničvredna semena, katera sem sam na svojih poljih poskušal ter sem se sam prepričal, da iste nimajo prav nikake vrednosti. Zato pa opozarjam, da oddajam, oziroma razpošiljam moja originalna semena vedno in vsakomur le v popolnoma novih vrečah, ktere so plombirane z mojo mi postavno podeljeno varstveno znamko.

Jesenske cenike z mnogimi zanimivi poročili razpošiljam zastoj in poštne prosto.

Ernest Bahlsen v Pragi.

Bahlsenova rž „elite“.

Bahlsenova rž „triumf“.

Mala naznanila.

Vsak ud c. kr. kmetijske družbe kranjske sme po dvakrat na leto in sicer brezplačno prijaviti med „Malimi naznanili“ kako objavo tikajočo se gospodarskega prometa. Objava ne sme presegati dve vrsti in je vsako vrsto čez to število plačati po 5 kr. za vsak natis. Neudje plačajo za objavo med „Malimi naznanili“ po 6 kr. za vsako vrsto in vsak natis. Denar je naprej poslati.

Pristna vina, dolensko, istrsko in bizeljsko, namizno in mašno; izvrstno prosekarsko drožno žganje; po Kneipovem navodu izdelan liker, priporoča po najnižji ceni staroznana tvrdka J. C. Röger v Ljubljani, Ambrožov trg, pri Sv. Petra mostu. (141)

Krepkega dečka, kateri se želi učiti strojske obrti, sprejme takoj Fran Tršar, strojar na Vrhniki. (161)

Mesnica s klavnico, novourejena, se odda pod ugodnimi pogoji v najem. Več pové J. Jeglič, Begunje (Gorenjsko) (162)

Slamorenico, že rabljeno, želi kupiti Jurij Rus, posestnik v Želimljah, pošta Ig. (163)

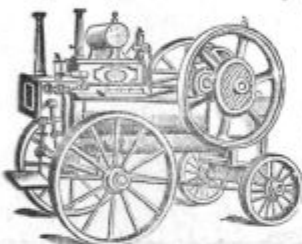
Ad. Hochebergerja

glavno zastopstvo marienfeldske tvornice motorjev in lokomobil
(Marienfelder Motoren & Locomobilen Fabrik)

Dunaj VIII/2 Josefstädterstrasse 64

nasproti postaje mestne železnice „Josefstädterstrasse“.

Zaloga motorjev in lokomobil, ki se gonijo s petrolejem, bencinom, špiritom in plinom. (62—3)

Nikake nevarnosti glede ognja ali da bi se raznesli, so vedno pripravljeni za delo — Najboljši in najmočnejši stroji, kar se tiče vstrajnosti. — Primerni za kmetijske, industrijske in druge namene. — Popolne mlatilne priprave. — Mlatilnice od Hofherrja in Schranza.

Obsežna jamčenja.

Ugodni plačilni pogoji.

Ceniki brezplačno in poštnine prosto.

Zanesljivo dobri stroji! Jako nizke cene!

Karol Kavšeka nasl.

Schneider & Verovšek

zaloga poljedelskih strojev

Ljubljana, Dunajska cesta št. 18.

priporočata svojo veliko zalogo raznovrstnih poljedelskih strojev kakor: lahko tekoče gepeljne, mlatilnice najnovejše sestave in tudi take z ležišči na kroglice (Kugellager); nadalje: stresalnike, s pomočjo katerih se pri vsaki mlatilnici 2 človeka prihranijo; trijerje za žito čistiti, stroje za kositi in žeti z 1 ali 2 konjema najnovejše ameriške sestave. (Vsi stroji dajo se tudi na poskušnjo).

Potem sadni mlini z kamenitnimi valerji; stiskalnice, jeklene pluge katerih ni potreba držati, travniške brane, slamorenice in sploh vse stroje za poljedelstvo, kakor tudi fino kovane, bakrene kotle za žganje kuhati (57—5)

Za strokovno točno izvršbo vsakega naročila jamčimo in bomo za naprej lahko vsako naročilo še bolj natanko in zvesto izpolnili kakor do sedaj, ker nimamo nobenih zastopnikov, ter celo stvar sami vodimo in nadzorujemo.

Vedno čez 200 strojev v zalogi.

Vsakdo kateri namerava kak stroj kupiti, naj si poprejš ogleda našo veliko zalogo.

VABILO

srečkanju

katero priredi

podružnica c. kr. kmetijske družbe v Lescah

v gostilni pri „Triglavu“

v nedeljo dné 2. septembra 1900.

K temu srečkanju vabi najljudnejše

(66—1)

odbor.

Odlikovana kotlarska obrt

Ant. Križnič-a

v Kanalu

na Primorskem

Priporoča

žganjarske kotle vseh sistemov

k praktičnemu kuhanju žganja. — Za izborna delovanje vsakterih svojih žganjarskih kotlov jamči.

Ilustrovan cenik pošilja franko.

Slavne mlekarne in sirarnice, zahtevajte ilustrovan cenik vseh vrst in sistemov **sirnih kotlov**, katerega razposiljam brezplačno in franko.

Da se vsa dela trpežno, čedno in solidno izdela, daje popolno poročstvo.

Mlekaricam in kmetijskim zadrugam dovoljujem plačila na obroke (49—7)

Stroji za porabo sadja in izdelovanje mošta.

Stiskalnice za sadje
in grozdje

s trajno delujočem dvojnem in pritisk vravnajočem pritiskalom „Herkules“, ki zajamčeno opravi 20% več dela kakor koli druga stiskalnica.

Sadni in **MLINI**,
grozdni

grozdni roblači,
popolne moštarne, stalne
in vozeče,
stiskalnice in mlini za izdelovanje soka
iz malin, ribezla i. t. d.

Sušilnice za sadje in zelenjad, stroje za rezanje
in lupljenje sadja.

Najnovejše samedelujoče, patentovane trtne
škropilnice „Sifonija“.

Vse te stroje izdeluje in prodaja pod jamstvom kot posebnost v najnovejši, najboljši in skušeni sestavi

PH. MAYFARTH & dr.

c. kr. edino priv. tovarne kmet. strojev, livarna in fužina na par
na Dunaji, II/1. Taborstrasse št. 71.

Odlikovana z nad 400 zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnami.
Obširne cenike in mnogoštevilna priznanska pisma zastonj.
Zastopniki in prekupei se iščejo. (56—10)

1000kratno preskušena ozimna semenska žita

Ernesta Bahlsena v Pragi.

Posebne prednosti, katera so združena v rojih originalnih semenih in ista odlikujejo, so potrjena od kmetovalcev vseh dežel, kakor od kmetijskih družb in zadrug s poročili in zahvalnimi pismi, katerih dojde vsako leto nešteto. Ta semenska žita zagotavljajo kmetovalcu pri najbolj varčni, tedaj najcenejši setvi najbolj obilnejšega pridelka na zrnju in slami, ter se priporočajo za vsaka tla, bodisi v gorovju ali na ravnem. Moja semenskega žita so z ozirom na njihovo posebno prednost in sposobnost priporočena za setev vsakemu kmetovalcu v najznamenitejših gospodarskih in kmetijskih listih.

Bahlsenove najnovejše vzgojene rži in pšenice.

Bahlsenova rž „elite“

je po došlih poročilih iz krajev, kateri leže na visokem in v dolinah priznana kot najvstrajnejša in najrodovitnejša ozimna rž. (Uradno priznana 50kratni zrakski pridelek.) Na 200 do 240 cm visokih bilkah vzraste 17 do 25 cm dolgo, debelo in polno klasje v finih luščinah z zelo močnatim zrnjem. — Ta vrsta rži vzbudila je med kmetovalci splošno presenečenje, ter je priporočana v vseh najbolj uglednih kmetijskih listih.

Natančnejši opis v mojem jesenskem ceniku. Ker je zaloga te rži jako majhna, oddajam jo le za poskuse. Izvirno seme v plombiranih vrečah z varstveno znamko: 500 kg K 160.—, 50 kg K 17.—, vrečice s 5 kg za 3 K, ako se pa vpošlje znesek K 3-60 naprej, pa franko vsake poštne postaje.

Bahlsenova rž „vsa-triumf“

vzraste in obrodi in vsakem kraju; v gorovju, dolinah, močvirjih itd. — Natančnejši opis v ceniku. — Izvirno seme te rži oddajam v plombiranih vrečah z varstveno znamko: 500 kg za K 160.—, 50 kg K 17.—. — Poštne vrečice po 5 kg za K 3.—, če se pošlje znesek K 3-60 naprej, pa franko vsake poštne postaje.

Po Bahlsenu zboljšana semenska rž „triumf“.

Ta rž se lahko seje kmalu ali pa pozno, (zadostuje 50 kg na oral = 1600 □ sežnjev) je toraj zelo po ceni. Ta rž vzraste na vsakih tleh in v vsaki legi, prenese hud mrav iz krajev, ker ne zapade sneg ali pa dolgo moč, kakor tudi trajajočo sušo, cvete pozneje kot druge rži; isto tako, ker ima ta rž zelo močna stebila, nikdar ne poleže, zato je pomladne nevihte ali pa slane cvetočega klasja skoro nikdar ne pokvari. Vsak klas pa obrodi 80 do 100 zrn. — Močne in vztrajne bilke ne poležejo; vrednost slame je za 100 % večji nego pri drugi rži.

To rž, katero vzgajam najpozorneje kot originalno seme, razpošiljam v plombiranih vrečah z mojo varstveno znamko: 500 kg K 155.—, 50 kg K 16.—, vrečice z 5 kg za K 2-80 — če se pošlje znesek K 3-40 naprej, pa franko vsake poštne postaje. (63-1)

Po Bahlsenu zboljšana pšenica „zlata bisernica“.

(Gold-Perl-Weizen) novost iz leta 1897.

se je pri vseh poskusih lansko kakor letošnje leto skazala kot najbolj zdrava, rje in snetja prosta in to v krajih, koder vsaka druga pšenica na rji in snetjavosti trpi. Ta pšenica se seje prav redko, ker se zelo razraste; obrodi lepo slamo in bogati pridelek na debelem, zlatorumenem in fino-močanem zrnju. — Natančna pojasnila v jesenskem ceniku; izvirno seme v plombiranih vrečah z varstveno znamko 500 kg K 190.—, 50 kg K 20.—. Poštne vrečice po 5 kg K 3-20, če se pošlje znesek K 3-80, naprej franko vsake poštne postaje.

Bahlsenova regenerirana donska pšenica,

ktere se poseje le 70 kg na oral (1600 □ sežnjev) je na lastnih poskusnih poljih in, kakor na podlagi poročil iz krajev, kjer se ne more nobena druga pšenica sejati, daleč nadkrilila vsako drugo zlahtno pšenico, bodisi glede pridelka na zrnju ali pa slami. Cena: za 500 kg K 160.—, 50 kg K 17.—, poštne vrečice 5 kg K 2-60, če se pošlje znesek K 3-20 naprej, pa franko vsake poštne postaje.

Vse cene so v kronski veljavi, proti gotovemu plačilu, franko Praga. Vreče se zaračunajo po lastni ceni. Vse blago razpošiljam le če se denar naprej pošlje ali pa po povzetju.

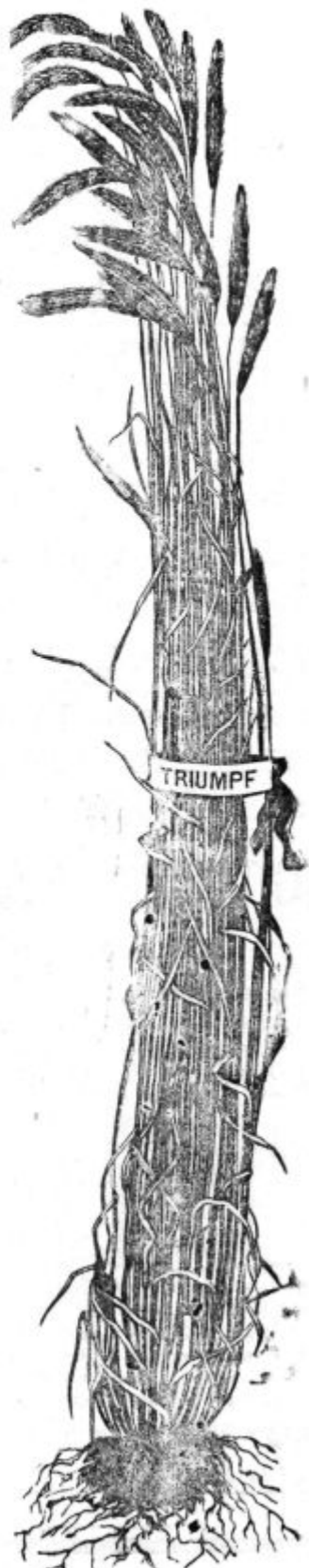
Svarilo! Pri nakupovanju semen gori navedenih vrst priporočam nujno največje pozornosti, ker nepoštena trdke ponujajo pod mojim imenom čestokrat popolnoma ničvredna semena, katera sem sam na svojih poljih poskušal ter sem se sam prepričal, da iste nimajo prav nikake vrednosti. Zato pa opozarjam, da oddajam, oziroma razpošiljam moja originalna semena vedno in vsakomur le v popolnoma novih vrečah, ktere so plombirane z mojo mi postavno podeljeno varstveno znamko.

Jesenske cenike z mnogimi zanimivi poročili razpošiljam zastoj in poštne prosto.

Ernest Bahlsen v Pragi.

Bahlsenova rž „elite“.

Bahlsenova rž „triumf“.

Mala naznanila.

Vsak od c. kr. kmetijske družbe kranjske sme po dvakrat na leto in sicer brezplačno prijaviti med „Malimi naznanili“ kako objavo tikačo se gospodarskega prometa. Objava ne sme presegati dve vrsti in je vsako vrsto čez to število plačati po 5 kr. za vsak tatis. Neudje plačajo za objavo med „Malimi naznanili“ po 5 kr. za vsako vrsto in vsak tatis. Denar je naprej poslati.

Pristna vina, dolensko, istrsko in bizeljsko, namizno in mašno; izvrstno prosekarsko drožno žganje; po Kneipovem navodu izdelan liker, priporoča po najnižji ceni staroznana trdnica J. C. Röger v Ljubljani, Ambrožov trg, pri Sv. Petra mostu. (141)

Superfosfat iz koščene moke, in sicer: 18 1/2 % fosforove kisline 100 kg za K 10 95 in 14 % fosforove kisline 100 kg za K 8 60 ima v zalogi Rihard Mihelčič, trgovec v Zagorju ob Savi. (153)

Sira, več 100 kg. mastnega in pol mastnega, nekaj lanskega in letošnjega, prodaja po ugodni ceni sirarnica na Petkovcu, pošta Rove na Logatcu. (154)

Psa, angleško dogo, 17 mesecev star, dober čuvaj, prodaja po nizki ceni V. Maurer, posestnik v Sp. Šiški. (155)

Stebre hrastove ali mecesnove kupi »Kmetijska podružnica v Zagorju na Pivki« za žično ograjo. Dolgost: 170 m, debelost: 0 10 X 0 14 m. Kdor jih ima naprodaj blagovni naj takoj naznaniti (156)

Molzna koza, mlada, rudeče barve, je naprodaj pri F. Jemcu v Ljubljani, Tržaška cesta 14. (157)

200 divjih kostanjevih drevesc, najmanj 1 1/2 metra visokih kupi Peter Repič, nadučitelj na Uncu, pošta Rakek. (158)

Žrebca, pram, pingavske pasme, jako lep in dober za plemo, 156 cm visok, prodaja Jakob Pogačnik v Zalošah, pošta Podnart. Cena po dogovoru. (159)

Gostilna v Gorenji Vasi pri Gor. Logatcu se da v najem od 1. septembra t. l. Pravico ima, da se toči vino, pivo, žganje in pripravljata tudi jedila. Hiša je lepa in ima v prtiličju 4 sobe, zraven lep, velik sadni vrt ter hlev in kozolec. Da se tudi samo gostilno v najem, ali pa vse pohištvo. Vas je precej velika v kateri je samo ta gostilna. Natančneje pove Franc Gostiša, trgovec in gostilničar v Gorenjem Logatcu. (160)

Zanesljivo dobri stroji! Jako nizke cene!

Karol Kavšeka nasl.

Schneider & Verovšek

zaloga poljedelskih strojev

Ljubljana, Dunajska cesta št. 18.

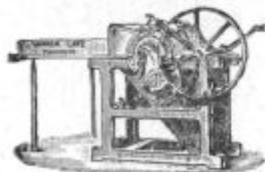
priporočata svojo veliko zalogo raznovrstnih poljedelskih strojev kakor: lahko tekoče gepeljne, mlatilnice najnovejše sestave in tudi take z ležišči na krogeljce (Kugellager); nadalje: strelalnike, s pomočjo katerih se pri vsaki mlatilnici 2 človeka prihranijo ter se lahko vsaki mlatilnici pridenejo; trijerje za žito čistiti, stroje za kositi in žeti z 1 ali 2 konjema najnovejše ameriške sestave. (Vsi stroji dajo se tudi na poskušnjo).

Potem sadni mlini z kamenitimi valerji; stiskalnice, jeklene ploge katerih ni potreba držati, travniške brane, slamoreznice in sploh vse stroje za poljedelstvo, kakor tudi fino kovane, bakrene kotle za žganje kuhati. (57-4)

Za strokovno točno izvršbo vsakega naročila jamčimo in bomo za naprej lahko vsako naročilo še bolj natanko in zvesto izpolnili kakor do sedaj, ker nimamo nobenih zastopnikov, ter celo stvar sami vodimo in nadzorujemo.

Vedno čez 200 strojev v zalogi.

Vsakdo kateri namerava kak stroj kupiti, naj si poprej ogleda našo veliko zalogo.

Odlikovana kotlarska obrt

Ant. Križnič-a

v Kanalu
na Primorskem

Priporoča

žganjarske kotle vseh sistemov

k praktičnemu kuhanju žganja. — Za izborno delovanje vsakterih svojih žganjarskih kotlov jamči.

Ilustrovan cenik pošilja franko.

Slavne mlekarnice in sirarnice, zahtevajte ilustrovan cenik vseh vrst in sistemov **sirnih kotlov,** katerega razposiljam brezplačno in franko.

Da se vsa dela trpežno, čedno in solidno izdela, daje popolno poroštvo.

Mlekarnicam in kmetijskim zadrugam dovoljnjem plačila na obroke (49-6)

Doktorja pl. Trnkóczyja

preskušena zdravilna in redilna sredstva, preskušena že mnogo let, priporoča in razpošilja

lekarna Trnkóczy v Ljubljani.

Najceneje se dobivajo v podpisani lekarni, če se naroča po pošti, odkoder se ta zdravila vsak dan na vse strani sveta z obratno pošto s poštnim povzajem takoj pošiljajo, tudi celo samo jeden komad z natančnim navodilom o uporabi.

Za štedilne gospodinje, dojenčke, otroke, nerovne, okrevajoče, slabotne, malokrne, bledice, za vsakega bolnika, sploh za vsakega se namesto brezmočne, razdražujoče kave in ruskega čaja doktorja pl. Trnkóczyja

Kakao sladni čaj priporoča kot tečno, krepilno, zdravo in najceneje hranilno sredstvo. Zavojček (cetrtille vsebine) 40 h, 4 zavojčkov samo 5 K.

Dalje se priporoča: **Doktorja pl. Trnkóczyja**

Želodečne kapljice. Izborna sredstvo za želodec. Deluje pomirjujoče, krepilno, bolest utešujoče, tek vzbujajoče, čisti želodec in pospešuje prebavo. Steklenica 40 h, pol tucata 2 K.

Krogeljce. odvajalne, želodec čistilne. Čistijo želodec, odvajajo blato, odpravljajo napenjanje in zabasane žilnice brez vseh bolečin, kakor se to čestokrat pripeti pri drugih krogeljcih. Skatlja 42 h, šest skatlje 2 K 10 h. — **Pocakrene krogeljce.** Skatlja 80 h, tri skatlje 2 K.

Prsni. plućni in kašljav sok ali zeliščni sirup, prirejen z lahko raztopljivim apnenim železom, utišuje kašelj, raztvarja sliz, lajša bol in kašelj, vzbuja tek in tvori kri. Steklenica 1 K 12 h, pol tucata 5 K.

Drgnilni ali udov eret (protinski eret, Gichtgeist) priporočljiv je kot boli utešujoče, lajšajoče drgnjenje v križ, rokah in nogah, kot novo poživljajoče drgnjenje po dolgem hodu in težkem delu. Steklenica 1 K, šest steklenic 4 K 50 h.

Tinktura za kurja očesa.

Varstvena znamka

preskušeno sredstvo proti bolestinam kurjim očesom, bradavicam, roženici, žuljem in ozeblinam. Ima to veliko prednost, da je treba s priloženim čopičem bolno mesto zgolj namazati. Steklenica 80 h, šest steklenic 3 K 50 h.

Ker je vedna skrb p. n. ekonomov, poljedelcev, živinorejcev itd. obrnjena na vzdrževanje zdrave in krepke živine, opozarjamo iste posebno na doktorja pl. Trnkóczyja redilne pripravke za živino.

Doktorja pl. Trnkóczyja (41-7)

Živinski redilni prašek za notranjo rabo pri kravah, volih in konjih. Že blizu 50 let z najboljšim uspehom uporabljen, kadar krave nočejo žreti, in da se zboljšuje mleko. Zavojček z navodilom gde uporabe 1 K, pet zavojčkov samo 4 K.

Varstvena znamka.

Prasičji redilni in krmilni prašek. Varstveno in dijetelčno sredstvo za prašiče. Za notranjo rabo, služi za tvorbo mesa in tolče. Zavojček 50 h, pet zavojčkov samo 2 K. Glasom razglasa visoke c. kr. deželne vlade z dne 18. julija 1899 smejo ta prašek tudi trgovci prodajati. Zahteva naj se pa pri istih samo pod imenom doktorja pl. Trnkóczyja prasičji prašek, pristen samo z gorenjo varstveno znamko.

Izvrstno vsakovrstno

cementno opeko

izdeluje in ima vedno v zalogi (59-3)

Anton Resman v Radovljici.

Vsakovrstna v to stroko spadajoča dela izvršuje po najnižjih cenah doma na lici mesta in zunaj na stavbiščih, bodisi strešna ali tlačna.

Velika zaloga vsakovrstne cementne opeke.

Zakaj so še ljudje, kateri Kathreiner Kneipp-ovo sladno kavo ne rabijo, akoravno je tako dobrodišeča in zdrava kavina pijača?

Ker še vsi ne vedo, katere velike prednosti ima Kathreinerjeva kava, katere skozi en ekstrakt bobove rastline duh in okus bobove kave zadobi. Taista toraj združi na neprecenljivi način dobre zdravju delujoče lastnosti domačega sladnega preparata z preljubljenim duhom bobove kave. Kathreiner Kneippova sladna kava služi posebno za primes k bobovi kavi, diši pa tudi ako se sama poudrži. Dobi se povsodi, ne sme se pa nikoli odprta prodajati in je samo pristna v znanih izvirnih zavojih z podobo župnika Kneippa in z imenom »Kathreiner«.

(6-1)

Kmetijska podružnica v Selcah nad Škofjo Loko
posreduje nakup

sodov

za razposiljanje zelja, repe, rib; sodov za žreblje, cement, kakor tudi posode za različne tekočine. (55-4)

Stroji za porabo sadja in izdelovanje mošta.

Stiskalnice za sadje in grozdje

s trajno delujočem dvojnem in pritiskem vravnajočem pritiskalom „Herkules“, ki zajamčeno opravi 20% več dela kakor koli druga stiskalnica.

Sadni in grozdni **MLINI**,

grozdni roblači, popolne moštarne, stalne in vozeče, stiskalnice in mlini za izdelovanje soka iz malin, ribezla i t. d.

Sušilnice za sadje in zelenjad, stroje za rezanje in lupljenje sadja.

Najnovejše samedelujoče, patentovane trtne škropilnice „Sifonija“.

Vse te stroje izdeluje in prodaja pod jamstvom kot posebnost v najnovejši, najboljši in skušeni sestavi

PH. MAYFARTH & dr.

c. kr. edino priv. tovarne kmet. strojev, livarna in fuzina na par na Dunaji, II. 1. Taborstrasse št. 71.

Odlukovana z nad 400 zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnami.

Obširne cenike in mnogoštevilna priznanska pisma zastopnj. Zastopniki in prekupci se iščejo (56-9)

Vnovič znižane cene!

Vse stroje za poljedelstvo.

Vnovič znižane cene!

Trijerji (čistilni stroji za žito) v natančni izuršitvi

Sušilnice za sadje in zelenjavo, škropilnice proti peronospori. Zboljšani sestav Vermorelov. Mehovi za žveplanje trt.

Mlatilnice, mlini za žito, stiskalnice (preše) za vino in sadje različnih sestav. Slamorenice jako lahke za goniti in po zelo zmernih cenah. Stiskalnice za seno in slamo, ter vse potrebne, vsakovrstne poljedelske stroje, prodaja v najboljši izvršitvi

IG. HELLER na Dunaju, II., Praterstrasse 49.

Zastopniki se iščejo! — Ceniki brezplačno!

(2-11)

Pred ponarejenjem se je posebno treba varovati.

Mala naznanila.

Vnak ud c. kr. kmetijske družbe kranjske sme po dvakrat na leto in sicer brezplačno prijaviti med „Malimi naznanili“ kako objavo tikajočo se gospodarskega prometa. Objava ne sme presegati dve vrsti in je vsako vrsto čez to število plačati po 5 kr. za vsak natla. Nenudje plačajo za objavo med „Malimi naznanili“ po 5 kr. za vsako vrsto in vsak natla. Denar je naprej poslati.

Bika, murboodske pasme (križan.) 19 mesecev star, 138 cm visok, proda Jakob Valenčič, posestnik v Stružniku, pošta Št. Peter na Krasu. Cena po dogovoru. (148)

Prasičke, prave jorkširce in mešanega plemena, marjaške in svinjce, razne starosti, dalje krave, pincgavske pasme, od 2. do 4. teleta, in sicer 3 s teleti in 1 brejo, jako lepe, ima naprodaj Karol Počivavnik, posestnik v Mestnem Logu št. 17, Ljubljana. Tudi spuša bika in marjasce. (149)

Bika, čistokrvnega pincgavca, eno leto star, jako lep, je naprodaj pri Antonu Drašlerju, posestniku v Borovnici. Cena po dogovoru (150)

Vina, primeroma 40 vedrov, lastnega pridelka, iz Malkovca, rumene lepe barve ima naprodaj Peter Strel ml., posestnik in vinorejec v Mokronogu na Dolenjskem. Cena po dogovoru. Vzorci na razpolago (151)

Volčjega psa, 6 mesecev starega, kraške (čiške) pasme, izvrsten čuvaj ter zelo hud, ima naprodaj Makso Dekleva posestnik v Britofu pri Vremah. Cena po dogovoru. (152)

Superfosfat iz koščene moke, in sicer: 18,6 % fosforove kisline 100 kg za K 10 95 in 14 % fosforove kisline 100 kg za K 8 60 ima v zalogi Rihard Mihelič, trgovec v Zagorju ob Savi. (153)

Mlekarska zadruga v Planini pri Rakeku
sprejme takoj v službo (61—2)

mlekarja,

kteri je vseh opravil v mlekarni vešč in ki je že enak posel opravljaj. Plačilo in drugo po dogovoru. Pismene poudbe s pričevali ali osobne prijave gozi omenjeni zadrugi.

Na vsestransko zahtevanje mojih p. n. odjemalcev naznanjam da sem otvoril s **15. julijem 1900**
bogato zalogo

vsakovrstnih poljedelskih strojev

v biši g. Iv. Kneza (pri Figovcu) na dvorišču, Dunajska cesta v Ljubljani. (60—2)

V zalogi bom imel najboljše, najnovejše in najcenejše poljedelske stroje vseh vrst, kakor: vitlje (gepelne) prav lahko tekoče z 1, 2 in 4 konjskimi močmi, najnovejše mlatilnice z tečaji iz medi (Messinglager), vsakovrstne slamoreznice »Austria« št. 4, 5, 6 in 7, ktere se gonijo z roko, ного ali pa z vitli, ter vse k tem pripadajoče orodje; nadalje vsakovrstne sesalke (Pumpen), čistilnike, trijerje reporeznice, sploh vse poljedelske in domače kmetijske stroje in k tem pripadajoče podrobnosti.

Posebno ugodnost, oziroma olajšavo pa dosežejo moji odjemalci pri tem, da dam manj primojnim stroje, ktere si izbero, tudi na plačilne obroke po dogovoru.

Moj zastopnik, oziroma prodajalec je gospod

Ivan Komatič,

kteri je po vsem Slovenskem dobro znan kot strokovnjak in kteri se bo potrudil, da se bo vsakemu odjemalcu mojih strojev postreglo vsestransko solidno.

Priporočujoča se za mnogobrojen obisk z zagotovitvijo, da se bo vsakemu postreglo po njegovi želji priporočava se

K. & R. Ježek,

— tvornica kmetijskih strojev v Blanskem, Moravsko. —
Podružnica v Ljubljani, Dunajska cesta pri „Figovcu“.

Josip Lorber & Co.

Žalec pri Celji. Štajersko.

Najnovejše izdelovanje patentovanih priprav za streljanje proti toči.

Te priprave bašejo se s patroni in vžigajo s kapselni. Streljanje je zelo lahko, prikladno in popolnoma brez vsake nevarnosti, pri vsem tem pa se vendar garantujejo najboljši uspehi.

Vkljub temu, da je priprava vse hvale vredna ter se ji priložijo še 4 kovinski patroni in druge potrebščine, je cena 113 K zelo nizka. (44—7)

Doktorja pl. Trnkóczyja

preskušena zdravilna in redilna sredstva, preskušena že mnogo let, priporočila in razpošilja

lekarna Trnkóczy v Ljubljani.

Najceneje se dobivajo v podpisani lekarni, če se naroča po pošti, odkoder se ta zdravila vsak dan na vse strani sveta z obratno pošto s poštnim povzetjem takoj pošiljajo, tudi celo samo jeden komad z nastancim navodilom o uporabi.

Za štedilne gospodinje, dojenčke, otroke, nerodne, okrevajoče, slabotne, malokrvne, bledice, za vsakega bolnika, sploh za vsakega se namesto brezmočne, razdražujoče kave in ruskega čaja doktorja pl. Trnkóczyja

Kakao sladni čaj priporočila kot tečno, krepilno, zdravo in najceneje hranilno sredstvo. Zavojček (četrt kile vsebine) 40 h, 4 zavojčkov samo 5 K.

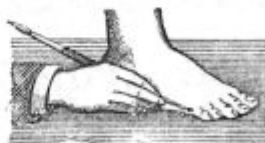
Dalje se priporočila: Doktorja pl. Trnkóczyja

Želodečne kapljice. Izborna sredstvo za želodec. Deluje pomirjujoče, krepilno, holest utešujoče, tek vznjujoče, čisti želodec in pospešuje prebavo. Steklenica 40 h, pol tucata 2 K.

Kroglice, odvajalne, želodec čistilne. Čistijo želodec, odvajajo blato, odpravljajo napenjanje in zabasane žilce brez vseh bolečin, kakor se to čestokrat pripeti pri drugih kroglicah. Skatija 42 h, šest skatij 2 K 10 h. — Poenkrene kroglice. Skatija 80 h, tri skatije 2 K.

Prsni, plučni in kašljav sok ali zeliščni sirup, prirejen z lahko raztvorljivim apnenim železom, utišuje kašelj, raztvorja sluz, lajša bol in kašelj, vznjuja tek in tvori kri. Steklenica 1 K 12 h, pol tucata 5 K.

Drgnilni ali udov cvet (protinski cvet, Gichtgras) priporočljiv je kot bolni utešujoče, lajšajoče drgnjenje v križu, rokah in nogah, kot novo poživljajoče drgnjenje po dolgem hodu in težkem delu. Steklenica 1 K, šest steklenic 4 K 50 h.

Varstvena znamka

živinorejcev itd. obrnjena na vzdrževanje zdrave in krepke živine, opozarjamo iste posebno na doktorja pl. Trnkóczyja redilne pripravke za živino.

Doktorja pl. Trnkóczyja (4—6)

Živinski redilni prašek za notranjo rabo pri kravah, volih in konjih. Že blizu 50 let z najboljšim uspehom uporabljen, kadar krave nočejo žreti, in da se zboljšuje mleko. Zavojček z navodilom giede uporabe 1 K, pet zavojčkov samo 4 K.

Praščji redilni in krmilni prašek. Varstveno in dijetelčno sredstvo za prašče. Za notranjo rabo, služi za tvorbo mesa in tolsče. Zavojček 50 h, pet zavojčkov samo 2 K.

Glasom razglašalo visoke c. kr. deželne vlade z dne 18. julija 1899 smejo ta prašek tudi trgovci prodajati. Zabrta naj se pa pri istih samo pod imenom doktorja pl. Trnkóczyja praščji prašek, pristen samo z gorencjo varstveno znamko.

Varstvena znamka.

Izvrstno vsakovrstno

cementno opeko

izdeluje in ima vedno v zalogi (59-2)

Anton Resman v Radovljici.

Vsakovrstna v to stroko spadajoča dela izvršuje po najnižjih cenah doma na lici mesta in zunaj na stavbiščih, bodisi strešna ali tlačna.

Velika zaloga vsakovrstne cementne opeke.

Zakaj so še ljudje, kateri Kathreiner-Kneipp-ovo sladno kavo ne rabijo, akoravno je tako dobrodišeča in zdrava kavina pijača?

Ker še vsi ne vedo, katere velike prednosti ima Kathreinerjeva kava, katere skozi en ekstrakt bobove rastline duh in okus bobove kave zadobi. Taista toraj združi na neprecenljivi način dobre zdravju delujoče lastnosti domačega sladnega preparata z preljubljenim duhom bobove kave. Kathreiner-Kneippova sladna kava služi posebno za primes k bobovi kavi, diši pa tudi ako se sama uporabi. Dobi se povsodi, ne sme se pa nikoli odprta prodajati in je samo pristna v znanih izvirnih zavojih z podobo župnika Kneippa in z imenom »Kathreiner«.

(1-7)

Na vsestransko zahtevanje mojih p. n. odjemalcev naznanjam, da sem otvoril s **15. julijem 1900**

bogato zalogo

vsakovrstnih poljedelskih strojev

v hiši g. Iv. Kneza (pri Figovcu) na dvorišču, Dunajska cesta v **Ljubljani.** (60-1)

V zalogi bom imel najboljše, najnovejše in najcenejše poljedelske stroje vseh vrst, kakor: vitlje (gepelne) prav lahko tekoče z 1, 2 in 4 konjskimi močmi, najnovejše mlatilnice z tečaji iz medi (Messinglager), vsakovrstne slamoreznice »Austria« št. 4, 5, 6 in 7, katere se gonijo z roko, nogo ali pa z vitli, ter vse k tem pripadajoče orodje; nadalje vsakovrstne sesalke (Pumpen), čistilnike, trijerje reporeznice, sploh vse poljedelske in domače kmetijske stroje in k tem pripadajoče podrobnosti.

Posebno ugodnost, oziroma olajšavo pa dosežejo moji odjemalci pri tem, da dam manj premožnim stroje, katere si izbero, tudi na plačilne obroke po dogovoru.

Moj zastopnik, oziroma prodajalec je gospod

Ivan Komatič,

kteri je po vsem Slovenskem dobro znan kot strokovnjak in kteri se bo potrudil, da se bo vsakemu odjemalcu mojih strojev postreglo vsestransko solidno.

Priporočujoča se za mnogobrojen obisk z zagotovitvijo, da se bo vsakemu postreglo po njegovi želji priporočava se

K. & R. Ježek,

— tvornica kmetijskih strojev v Blanskem, Moravsko. —
Podružnica v Ljubljani, Dunajska cesta pri »Figovcu«.

Vsakovrstna

zanesljiva semena

kakor: domače, lucerne ali nemške in rudeče detelje; velikanske rumene, bele in rudeče pese; repno seme; raznih trav in vsih vrst salat se dobivajo po nizkih cenah pri

Josipu Kordinu v Ljubljani,

pred Škofijo št. 4. (14-12)

Vnovič znižane cene!

Vse stroje za poljedelstvo.

Vnovič znižane cene!

Trijerji (čistilni stroji za žito) v natančni izvršitvi

Sušilnice za sadje in zelenjavo, škropilnice proti peronospori. Zboljšani sestav Vermorelov. Mehovi za žveplanje trt.

Mlatilnice, mlini za žito, stiskalnice (preše) za vino in sadje različnih sestav. Slamoreznice jako lahke za goniti in po zelo zmernih cenah. Stiskalnice za seno in slamo, ter vse potrebne, vsakovrstne poljedelske stroje, prodaja v najboljši izvršitvi

IG. HELLER na Dunaju, II., Praterstrasse 49.

Zastopniki se iščejo! — Ceniki brezplačno!

(2-10)

— Pred ponarejenjem se je posebno treba varovati. —

Mala naznanila.

Vsak od c. kr. kmetijske družbe kranjske pame po dvakrat na leto in sicer brezplačno prijaviti med „Malimi naznanili“ kako objavo tikačo se gospodarskega prometa. Objava ne sme presegati dve vrsti in je vsako vrsto čez to število plačati po 5 kr. za vsak natis. Neudje plačajo za objavo med „Malimi naznanili“ po 6 kr. za vsako vrsto in vsak natis. Denar je naprej poslati.

Pristna vina, dolenska, dalmatinska, isterska in laška dobe se pri Tomo Tollaziju v Dolenjem Logatcu liter od 28 h naprej. (123)

Prašičke, prave jorkširce in mešanega plemena, marjaške in svinjce, razne starosti, dalje krave, pingavske pasme, od 2. do 4. teleta, breje, jako lepe, ima naprodaj Karol Počivavnik, posestnik v Mestnem Logu št. 17, Ljubljana. Tudi spuša bike in marjasce. (109)

Pristna vina, dolensko, istrsko in bizeljsko, namizno in mašno; izvrstno prosekarsko drožno žganje; po Kneipovem navodu izdelan liker, priporoča po najnižji ceni staroznana trdka J. C. Rüger v Ljubljani, Ambrožov trg, pri Sv. Petra mostu. (141)

Bika, čistokrvnega murbođenca, 10 mesecev star, jako lep, prodaja grajščina Klevež, p. št. Šmarjeta, Dolenjsko. (145)

Žrebica, 3 mesece stara, jako lepa, je naprodaj v grajščini Groblje, pošta Domžale. Cena po dogovoru (146)

Kovač, oženjen in pošten, ima priložnost si d. bro pomagati. Tistemu se da v najem dobra kovačnica poleg tega pa še kerčma na račun. — Premoženja ne potrebuje; pač pa nekaj denarja za kavcijo. — Več se izve pri Ausseniku v Mirni na Dolenjskem. (147)

JOS. MURSA na Krapji pri Ljutomeru

Na celem Jugoslovanskem edina izdelalnica cementnih

mozaik-ploč.

Tlak sestavljen iz takih ploč je enak pogrnjenim umetno vezanim preprogam, je lepši in cenejši kot tlak iz klinker ali šamotnih ploč, ter skoro neomejene trpežnosti.

Stopnice iz cementa, tudi brušene, imitacije marmorja in sijenita. Trše in lepše kot iz kamena.

Cevi iz portland-cementa v dvanajstih velikostih od 5 cm do 75 cm v premeru. Cementne korita za svinje in studece, za jasl, za go. eto in konje.

Strešnike iz cementa z dvojno zarezo in zgornjim obrokom (Doppelfalzziegel mit Kopfverschluss) z asfaltom impregnirani. Taki strešniki so »kapčani« na vseh štirih straneh, pripravljeni za zelo položne strehe 13 komadov krije 1 □ m, ki tehtajo komaj 35 kg. (52—4)

Filijala v Središču na Dravi, zaloga v Radgoni.

Ceniki zastoj in franko.

Franc Brenc,

ključarski mojster v Ljubljani,

Cegnarjeve ulice št. 12 (Vodmat)

priporoča se za izvršitev vsakovrstnih

ključarskih, stavbenih in umetnih del

nadalje za izvršitev in napeljevanje vsakovrstnih mrež za ograje pri vrtilih, potem mreže za modroce itd., itd., po najnižjih cenah. (34—5)

Josip Lorber & Co.

Žalec pri Celji. Štajersko.

Najnovejše izdelovanje patentovanih priprav za streljanje proti toči.

Te priprave bašejo se s patroni in vžigajo s kapselni. Streljanje je zelo lahko, prikladno in popolnoma brez vsake nevarnosti, pri vsem tem pa se vendar garantujejo najboljši uspehi.

Vkljub temu, da je priprava vse hvale vredna ter se ji priložijo še 4 kovinski patroni in druge potrebščine, je cena 113 K zelo nizka. (44—6)

Doktorja pl. Trnkóczyja

preskušena zdravilna in redilna sredstva, preskušena že mnogo let, priporoča in razpošilja

lekarna Trnkóczy v Ljubljani.

Najceneje se dobivajo v podpisani lekarni, če se naroča po pošti, odkoder se ta zdravila vsak dan na vse strani sveta z obratno pošto s poštanim povzajem takoj pošiljajo, tudi celo samo jeden komad z natančnim navodilom o uporabi.

Za štedilne gospodinje, dojenčke, otroke, nerazne, okrevajoče, slabotne, malokrvne, bledice, za vsakega bolnika, sploh za vsakega se namesto brezmočne, razdražujoče kave in ruskega čaja doktorja pl. Trnkóczyja

Kakao sladni čaj priporoča kot tečno, krepično, zdravo in najceneje hranilno sredstvo. Zavojček (četrt kile vsebine) 40 h, 14 zavojčkov samo 5 K.

Dalje se priporoča: **Doktorja pl. Trnkóczyja** **Želodečne kapljice**. Izborna sredstvo za želodec. Deluje pomirjujoče, krepično, bolest ntešujoče, tek vzbujajoče, čisti želodec in pospešuje prebavo. Steklenica 40 h, pol tucata 2 K.

Kroglice, odvajalne, želodec čistilne. Čistijo želodec, odvajajo blato, odpravljajo napenjanje in zabasane želodca brez vseh bolečin, kakor se to čestokrat pripeti pri drugih kroglicah. Skatlja 42 h, šest skatljic 2 K 10 h. — **Pocukrene kroglice**. Skatlja 80 h, tri skatljice 2 K.

Prsni, plučni in kašelj sok ali zeliščni sirup, prirejen z lahko raztopljivo apnenim železom, utišuje kašelj, raztoplja sliz, lajša bol in kašelj, vzbuja tek in tvorbi kri. Steklenica 1 K 12 h, 10 tucata 5 K.

Drgnilni, ali udov cvet (protinski cvet, Gichtgeist) priporočljiv je kot boli ntešujoče, lajšajoče drgnjenje v križni, rokavi in nogah, kot novo poživljajoče drgnjenje po dolgem hodu in težkem delu. Steklenica 1 K, šest steklenic 4 K 50 h.

Tinktura za kurja očesa,

Varstvena znamka

preskušeno sredstvo proti boleznim kurjim očesom, bradavicam, roženici, žuljem in ozeblinam. Ima to veliko prednost, da je treba s priloženimi čopičem bolno mesto zgolj namazati. Steklenica 80 h, šest steklenic 3 K 50 h.

Ker je vedna skrb p. n. ekonomov, poljedelcev, živinorejcev itd. obrnjena na vzdrževanje zdrave in krepke živine, opozarjamo iste posebno na doktorja pl. Trnkóczyja redilne pripravke za živino.

Doktorja pl. Trnkóczyja (41—5)

Živinski redilni prašek za notranjo rabo pri kravah, volih in konjih. Že blizu 50 let z najboljšim uspehom uporabljevan, kadar krave nočejo žetiti, in da se zboljšuje mleko. Zavojček z navodilom gude uporabe 1 K, pet zavojčkov samo 4 K.

Prašičji redilni in krmilni prašek. Varstveno in dijetelno sredstvo za prašiče. Za notranjo rabo, služi za tvorbo mesa in tolčke. Zavojček 50 h, pet zavojčkov samo 2 K. Glasom razglašajo visoke c. kr. deželne vlade z dne 18. julija 1899 smejo ta prašek tudi trgovci prodajati. Zahteva naj se pa pri istih samo pod imenom doktorja pl. Trnkóczyja prašičji prašek, pristen samo z gorenjo varstveno znamko.

Varstvena znamka.